

Νέοι Σταθμοί

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Γ. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ:	Ένα Γράμμα
ΣΥΜΕΩΝ ΚΟΥΡΗΤΗΣ:	Στὸ Γ. Γρηγόρη (ποίημα)
ΙΑΣΩΝ ΔΕΠΟΥΝΤΗΣ:	Ένα σώμα για τὸν ἥλιο (διήγημα)
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Β. ΝΤΑΟΥΣΑΝΗΣ:	Όχι (ποίημα)
ΖΑΝ ΠΡΙΒΕΡ:	Ένας σκοτωμένος, ἡ Φιέστα—μετ. Ν. Δραγῶνας	(ποίημα)
ΖΗΣΗΣ ΣΚΑΡΟΣ:	Τὰ συστατικά τῆς τέχνης (δοκίμιο)
Θ. ΤΑΣΙΟΣ:	Καλοκαιριάτικοι Έρωτες (ποίημα)
ΤΑΚΗΣ ΜΑΝΔΡΕΚΑΣ	Γράμμα (ποίημα)
ΝΟΤΑ ΞΕΝΟΥΛΗ:	Ταξίδι (ποίημα)
ΝΕΣΤΩΡ ΕΡΑΝΙΔΗΣ:	Στὸν ἀγνωστο καλλιτέχνη τῆς Ίσια (ποίημα)
ΠΕΤΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ:	Πορτραίτα ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτο (Ίππικας)
ΜΑΡΙΑ ΑΔΑΜ:	Ένας Θεὸς θαρθεῖ (ποίημα)
ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΕΩΝΑΡΔΟΥ:	Nel mezzo del cammin... (ποίημα)
ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ ΠΗΤΕΡ ΤΖΕΗΜΣ:	Νοσταλγία (ποίημα)
ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΝΤΟΥΛΗΣ:	Κάνν (ποίημα)
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΡΙΑΔΗΣ:	Ἡ νύχτα με παρασέρνει (ποίημα)
ΚΩΣΤΑΣ ΘΡΑΚΙΩΤΗΣ:	Κριτική βιβλίου

Ἀπὸ μῆνα σέ μῆνα:

Σχόλια καὶ γνώμες — Κριτική βιβλίου — Εἰκαστικές Τέχνες — Εἰδήσεις

Χρόνος πρῶτος τεύχος 6 Ἰούλιος 1959

Ἄγαπητοὶ φίλοι,

Ἡ ἔκδοση κάθε καινούργιου λογοτεχνικοῦ ἢ καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ εἶναι πάντα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀγαποῦν πραγματικά τὴν Τέχνη ἕνα μήνυμα χαρᾶς. Στὸν τόπο μας, ὅπου τὴν κύρια διέξοδο τῶν αἰσθητικῶν μας ἐπιδιώξεων τὴν τοποθετοῦμε στὴν ἁρμονία τῆς ποικιλίας τῶν σχημάτων, μιὰ καινούργια ἐστία πνευματικῆς καλλιέργειας σημαίνει δημιουργία μιᾶς νέας ομάδας πιστῶν, σημαίνει ἄπλωμα πρὸ πέρα τῆς Ἰδέας τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Ὁμορφιάς. Γιατί, μονάχα μὲ ομάδες μποροῦμε νὰ συνδέσουμε σὲ ἐνιαία καί, ἐλπίζουμε, κάποτε ἁρμονικὴν ἐνότητα τὸ Ἑλληνικὸ κοινωνικὸ σύνολο γιὰ τὸ ὁποῖο ἀπ' τὴ φύση του καὶ τὴν παράδοσή του τὰ καθολικὰ σχήματα δὲν εἶναι εὐκόλα ἀποδεκτά.

Χρειάζεται ὅμως νὰ ὑπάρχει μιὰ βαθειὰ καὶ στέρεη πίστη, μιὰ παράφορη ἀφοσίωση θὰ ἔλεγα στὴν ἀληθινὴν Ἰδέα τῆς Τέχνης, ἐκείνων ποὺ πέρνουν τὴν ἀπόφαση μὲ τὸν παλμὸ τῆς δικῆς τους τῆς ψυχῆς νὰ νικήσουν τὶς ψυχὲς τῶν ἄλλων, καὶ νὰ τὶς μυσήσουν στὰ μυστικά τῆς Τέχνης. Καὶ πότε μάλιστα; Ὅταν γύρω ὁ ἀγῶνας ἀκατάσχετος ἔχει συμπαρασύρει σὲ φρενιτιώδη ἐπιδίωξη τὰ πλήθη τῶν κοινωνιῶν γιὰ τὸ συγκαιρινό, τὸ ἐφήμερό, τὸ «ἐς τὸ παραχρῆμα».

Ὅταν γύρω μας τὰ πάντα δουλεύουν στὴν πρακτικὴ σκοπιμότητα, στὴν ἱκανοποίηση τοῦ βιαστικοῦ, τοῦ ἐπιπόλαιου, ἢ ἐνα-

σχόληση μὲ τὰ σχήματα τῆς ἡρεμίας καὶ τῆς αἰωνιότητος, μοιάζει σὰν ἕνας ἀπόκοσμος καὶ γλυκὺς ἀλλὰ γιὰ τοῦτο καὶ ἀνίσχυρος τόνος μέσα στὴν πολύβοη πραγματικότητα τοῦ ἀπείθαρχου πανηγυριοῦ τῆς ζωῆς μας.

Χρειάζεται δηλαδή ἕνας πραγματικὸς ἡρωισμὸς ἢ καὶ μιὰ κάποια ἀνεμουαλιὰ ν' ἀντισταθῆ κανεὶς σ' ὅλη τούτη τὴ χειμαρῶδη ἀντίστροφη πορεία τοῦ βιαστικοῦ συνόλου.

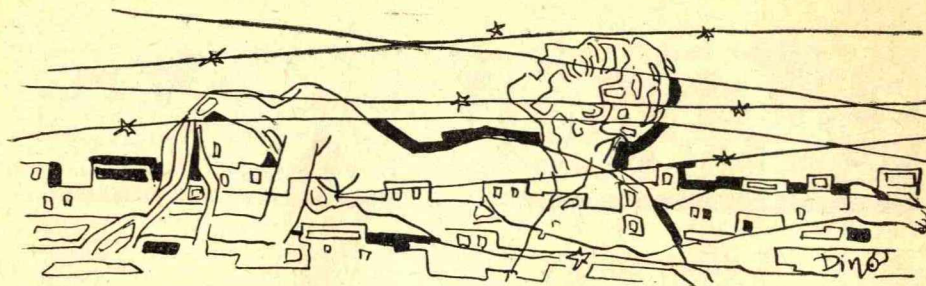
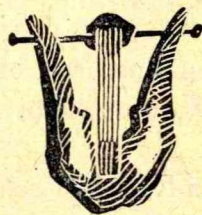
Εἶναι ὅμως τόσο ὠραία ἡ ἐπιδίωξη τούτη. Πίσω της στέκουν διψασμένες καὶ μοναχὲς κάποιες ψυχὲς ποὺ γυρεύουν τὴν πραγματικὴ λύτρωση. Τὴ λύτρωση ποὺ δὲν καλύπτει τὴν ἀλήθεια κάτω ἀπ' τὸ ἄγχος τῆς βίας καὶ τῆς σπουδῆς, ἀλλὰ τὴν ἀνυψώνει κυβερνήτρα καὶ ρήγισα πάνω ἀπ' ὅλα καὶ πάνω ἀπ' ὅλους. Οἱ ψυχὲς αὐτές, ποὺ τίς πιὸ πολλὰς φορὲς δικαιώνουν τὸν ἄνθρωπο στὴ ζωὴ, μποροῦν νὰ βροῦν τὸ πρῶτο τους στήριγμα καὶ στὴν πιὸ ἀδύναμη παρακίνηση, στὴ ζεστασιά τῆς ὁποίας ἀνίσχυρης ἀλλὰ πιστῆς στὴν ἰδέα τῆς Τέχνης ὁμάδας.

Γιὰ τοῦτο καὶ τὸ χρέος τῆς ὁποίας πνευματικῆς κίνησης, στέκει πάντα μεγάλο, ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ξέρει πιά ἀνθρώπινη δύναμη μπορεῖ νὰ φωτισθῆ ἀπ' τὴν ἀδύναμη ἀλλὰ ἀληθινὴ φλόγα της.

Μὲ φιλικούς χαιρετισμούς

Γ. Π. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ

(Διευθυντῆς Γραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας)

ΣΤΟ ΓΕΡΑΣΙΜΟ ΓΡΗΓΟΡΗ

Ἔστερα ἀπ' τὸ διάβασμα τοῦ βιβλίου του «Ἡ Πολιτεία ξέσκεπη».

Βαθειά μας βράζει ἡ Κόλαση, Γρηγόρη·
σαλεύει ὁ νοῦς — καπάκι ἀπὸ λεβέτι.
Ἄχ, τέτοια πολιτεία ξεσκέπασέ τη!
Χορτάστε φῶς, ἀσκήμιες μας, Ἐωσφόροι.

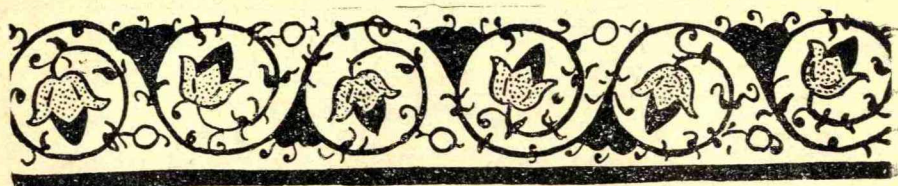
Θέλει μυαλὸ τῆς τρέλλας σου ἢ μελέτη.
Φεύγουνε οἱ βράχοι; φεύγει τὸ βαπόρι;
Ζτίς θάλασσες τοῦ χάους μας, πρωτοπόροι,
μας πιλοτάρουν, φίλε, τόσο Ἄμλέτοι.

Στὰ χεῖλη ἀνθίζουν ρόδα, ἀνθίζουν κρίνα.
Μιὰ γόνιμη, στὰ σπλάγνα μας, θεία πλάση,
κοπιρίζει τοῦ Πηγάσου ἢ καβαλίνα.

Τίς πόρνες Βαβυλῶνες, Ρώμη, Ἀθήνα,
ἀχλὺ ἀπὸ λέξεις πάλι θὰ στεγάσει,
χωρὶς κανεὶς νὰ ντρέπεται, Βραδύνα...

ΣΥΜΕΩΝ ΚΟΥΡΗΤΗΣ

Ἰάσων Δεπούντης

ΕΝΑ ΣΩΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΗΛΙΟ

ΚΟΡΦΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἄσπρος πετοῦσε κοντά της.

Ἡ Λίν περιμένε μὲ τὸ χέρι της ἕτοιμο στὸ τσίκ, νὰ γγίξει ὁ γλάρος τὰ πόδια στὸ νερό. Μὰ κείνος τὰ ζύγιζε δισταχτικά πάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια καὶ ξανασηκωνόταν κάνοντας κύκλους στὸ ἴδιο σημεῖο. Αὐτὸ γινόταν κάθε φορά.

Ἄποτυχία στὴν ἀποτυχία.

Τ' ἄλλα πετάγματα τάχε τραβήξει σ' ἑκατοντάδες φωτογραφίες, μὰ τῆς εἶταν ἀδύνατο νὰ πετύχει τὴ στιγμή πὸν τὸ θαλασσοπούλι θὰ καθόταν κάπου κεῖ κοντά. Καὶ τὴ θέλει πολὺ αὐτὴ τὴ λεπτομέρεια! Ὅλο σχεδὸν τὸ πρῶν τὸ περνοῦσε πεσμένη μπρούμυτα σὲ μιὰ χαμηλὴ ξέρα ἢ στὴν ἀμμουδιά, γιὰ νὰ φωτογραφῆσει μόνο τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας καὶ τ' ἄσπρα πουλιά, πὸν τὰ βλέπε γιὰ πρώτη φορά φέτος τὸ καλοκαίρι. Θὰ κατάφερνε ὅμως νὰ συγχρονίσει τὴν κίνησή της μὲ τὸ ἄγγιγμα τῶν ποδιῶν τοῦ γλάρου στὸ νερό; Οἱ σταλαγματιές τότε θὰ πέφτουν ἀπὸ τὰ φτερά καὶ ἀπὸ τὰ νύχια, τὸ κεφάλι τοῦ πουλιοῦ θ' ἄχει κείνη τὴν ἔξυπνη ἔκφρασή του, μιὰ κάμψη ὅλο ἕτοιμότητα. Στὸ τέλος — ἡ συλλογὴ τῆς Λίν θὰ πρέπει νὰ νάει κάτι σπάνιο, γιὰ τὴν θέλει τὴ θάλασσα, νὰ συμβολίζει στίς φωτογραφίες της, πὸν ἔχασε τὰ σφάλματα τοῦ χειμῶνα καὶ ἄρχισε μέσα της ἡ ἀλλαγὴ. Ὅσο κι ἂν δὲ φτᾶει ἡ ἴδια γιὰ τὴν ἀποτυχία σὲ ἕναν ἀκόμα ἔρωτά της, σ' αὐτὴν πέφτει ἡ εὐθύνη ν' ἀλλάξει πολλὰ πράγματα στὸν ἑαυτὸ της καὶ στὴν ἰδέα ποῦχει γιὰ τοὺς ἄντρες.

Ἄσπρος πετᾶει πάλι κοντά της.

Ἡ Λίν εἶναι ἕτοιμη. Θὰ πετύχει ἄραγε τὴ λεπτομέρεια τῆς στιγμῆς πὸν τὸ θαλασσοπούλι γίνεται ἀνθὸς στὸ ἀτλάζι τοῦ νεροῦ; Ποιὰ δύναμη βοηθᾶει σ' αὐτὴ τὴ μεταμόρφωση; Ἐβαζε ἐρωτηματικά κεῖ πὸν λίγες μέρες πρὶν βάραινε τὴ σκέψη της ὁ πόνος τοῦ χωρισμοῦ. Ἐλεγε μέσα της θάλασσα ἀντὶ νὰ πεῖ θλίψη, ἔλεγε νερό ἀντὶ νὰ φωνάζει διψᾶω γιὰ τὴν ἀγάπη μου, ἔλεγε θαλασσοπούλι ἀντὶ νὰ ψιθυρίσει μέσα στὰ χέρια της τ' ἀγαπημένο ὄνομα. Γι' αὐτὲς τὶς φωτογραφίες ξεκίνησε ἡ Λίν ἀπὸ τὴν

πολίχνη τῆς Πετάνζ τοῦ Λούξεμπουργκ μὲ τὸ ἀεροπλάνο τοῦ «Κλάμπ Μεντιτερρανε» καὶ βρίσκεται στὴν Κέρκυρα. Δὲν εἶναι φυσιολογία νὰ περπατᾶει ὀλημέρα στίς παραλίες τοῦ νησιοῦ καταμόναχη γιὰ νὰ φωτογραφῆσει τοὺς γλάρους ἢ τὸ σκέτο ἀκίνητο νερό, τὴν ἀκύμαντη θάλασσα πὸν τὴ βλέπει σὰν ἕνα σῶμα δοσμένο στὸν ἥλιο πὸν ἀποστρέφεται τὴν προστυχία. Ἡ Λίν ταράχτηκε μὲ τὴν ἄλλη εἰκόνα πὸν ζωντάνευε στὴ σκέψη της. Τότε πὸν ὁ Λεὸ τάχε ὅλα δικὰ του. Ἡ Λίν θέλει τὴ γαλήνη σήμερα νὰ γγίξει τὸ σῶμα της. Ζητάει. Ὅλο της τὸ εἶναι ρωτάει καὶ περιμένει. Τὸ πῆρε ἀπόφαση — δὲ θὰ τῆς πᾶει χαμένο αὐτὸ τὸ καλοκαίρι. Μόνη θὰ προσπαθῆσει γιὰ τὴν βλέπει πὸν ὅλα εἶναι χωρὶς καμιά σημασία, ἀφοῦ ὅλα τῆς θυμίζουν τὸ Λεὸ — καὶ τὰ . . . ἄχρηστα πᾶ εἰκοσὶ της χρόνια. Μὰ τὸ ταξίδι θὰ μείνει χωρὶς ἀποτέλεσμα, ἂν συνεχίσει ἔτσι . . .

Ἐνα πλῖτος πλάτς τῆς ἔκοψε τὴ συνέχεια.

Ἀκίνητη.

Ἄνοιξε ὅσο μπορούσε πὸν πολὺ τὰ μάτια. Κάτι βλέπει, περιέργο. Ἀκόμα ἕνας θόρυβος κοντά. Σηκώνεται, μουδιασμένη. Ὁ βράχος ἄφησε σ' ὅλο τὸ σῶμα της κόκκινες βοῦλες. Τὶς κοιτάζει μ' ἐκπληξη, γιὰ τὴν πρώτη φορά φέτος γνωρίζει τὴ θάλασσα καὶ τὰ παράξενά της. Τῆς φάνηκε πὸν ὁ βράχος κάτι ζητάει ἀπ' τὸ κορμὶ της. Εἶναι ἀσυνήθιστη. Μιὰ παρατηρεῖ τὸ κέντημα τοῦ σώματός της, μιὰ μέσα στὸ νερό κάτι πὸν κουνιέται. Μπροστά. Ἐνα σταχτὶ πουλί, μικρὸ μικρὸ, ἔπεσε μπροστά της. Ἡ Λίν μένει ἀκίνητη, δισταχτική. Παρατηρεῖ μὲ περιέργεια τὸ πουλάκι πὸν δὲν μπορεῖ τὰ πετᾶει καὶ πιτίζει τρομαγμένο.

Ἡ Λίν κατεβαίνει στὰ σκαλιά μὰ δὲ τὸ πλησιάζει, τὸ φοβᾶται μ' ἕναν ἀόριστο φόβο. Εἶναι σκοῦρο, γκριζο πολὺ, σὰ βρώμικο. Καὶ λίγο ματωμένο ἀπὸ τὸ ἀπότομο πέσιμο πάνω ἀπὸ τοὺς βράχους πὸν κρέμονται. Πιτίζει ἕτοιμο νὰ πιγεί. Ἡ Λίν ἕτοιμάζεται νὰ τὸ φωτογραφῆσει μὰ δὲ τῆς ἀρέσει καθόλου ἡ εἰκόνα τοῦ ἀπελπισμένου πουλιοῦ. Κάτι τῆς θυμίζει, θλιβερό. «Πὸν ἔμεινε μονάχο; πὸν ἔμεινε μονάχο;» Καὶ ξαναθυμήθηκε τὴ δικὴ της μοναξιά καὶ τὸ πένθος πὸν νιώθει γιὰ τὸ ἔγκαταλειμένο σῶμα της.

Δὲν ἔμεινε καὶ πολὺ μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις, ἔτρεξε στὰ κατῖα τοῦ «Κλάμπ» καὶ φώναξε ὅσο μπορούσε πὸν δυνατά.

— Μεσιέ, μεσιέ, σὺλβουπλέ, μεσιέ . . .

Εἶταν μεσημέρι πᾶ καὶ ἀπὸ τοὺς καϊκτοῆδες ἄλλοι κοιμόνταν στὰ κατῖα, ἄλλοι ἀπόξω στὴν ἀμμουδιά.

Ἡ Λίν φωνάζει, μὰ καμιά ἀπόκριση ἀπὸ πουθενά. Ἡ εἰκόνα τοῦ πουλιοῦ τὴ βασανίζει. Ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ πλησιάσει πὸν πολὺ στὴν κατασκήνωση, γιὰ τὸν ὅλοι τέτια ὅρα κοιμῶνται καὶ οἱ κανόνες γιὰ τὴν ἡσυχία εἶναι ἀδυστηροί. Κοιτάζει γύρω της, κανείς. Γυρίζει πάλι τρέχοντας πρὸς τὸ μέρος πὸν ἄφησε τὸ πουλάκι νὰ παλεύει μέσα στὸ νερό. «Τὸ σῶμα του, τὸ σῶμα του . . .» ἀνησυχῶσε ἡ Λίν, χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ δεῖ μὲ ἄλλο κάτι τὴν ἀγωνία τοῦ θανάτου. Πίσω της ἀκούει τρεχατό, γυρίζει νὰ δεῖ — εἶταν ὁ Σπυρό, ὁ καλὸς Σπυρό, πὸν τὴν εἶχε ἀκούσει μέσα ἀπὸ τὴν μπενζίνα πὸν δουλεύει ναυτόπουλο.

— Λίν, Λίν κέ βέ τυ, τί θέλεις Λίν;

Ο Σπύρος τή γνωρίζει ἀπό τις πρώτες μέρες τοῦ καλοκαιριοῦ στή Δασιά. Τή βλέπει καί τή χαίρεται γιατί εἶναι σοβαρή κοπέλα. Δέ μοιάζει μέ μερικές γαλλίδες πού δέ συμμαζεύονται. Ἡ Λίν ζεῖ σ' ἕνα δικό της κόσμο, ἔχει ἀνατροφή — αὐτή μάλιστα, νά τινε παντρευτεῖ ἕνας κερκυραῖος τή Λίν καί νά γίνει ὁ πῶς εὐτυχισμένος ἄνθρωπος.

— Λίν, τί θέλεις Λίν, γλυκειά κοπέλα;

Ο Σπύρος εἶναι ὅλος χαρά πού μπορεῖ νά τήν πλησιάσει καί νά τῆς μιλήσει, γιατί στήν ἀρχή δέν εἶθελε ἡ ἴδια νά γνωριστοῦν. «Δέ θέλω, τοῦχε πεῖ, νά γνωριστώ μέ κανένα, ὄχι πῶς φοβᾶμαι ἐδῶ σ' αὐτό τόν τόπο, ἀντίθετα, μά δέ θέλω». Δέ θέλει, καλά — καί ὁ Σπύρος δέν τήν ξανάδε. Ἡ Λίν βιάζεται τώρα γιά τὸ πουλί πού πνίγεται, τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι — καί τοῦ ρχεται νά φωνάζει. . . Ἡ γύμνια της, ἡ περιέργεια πού τήν ἠλεχτοῖζει, τὰ γαλανὰ μεγάλα μάτια, τὸ εὐγενικό χασμόγελο, τὰ χρυσὰ μαλλιά, ὅλα της, ἔκαμαν τὸ Σπύρο νά βλέπει ὄνειρα. . .

Ὅταν ἔφτασαν, τὸ ἀγόρι μπῆκε στὸ νερό, ἔπιασε τὸ πουλί, τό φερε στή Λίν. Τῆς ἐξήγησε. «Ἴσως νάναί ἕνα γλαράκι, ἴσως ἕνα γλαράκι τέρας, κάτι τὸ ἀσυνήθιστο βέβαια. . .» τῆς εἶπε στήν ἀμμουδιά πού κάθησαν κοντὰ κοντὰ. Μετὰ κοιτάζοντας τ' ἀνοιχτογάλανα μάτια της μπῆκε στίς ἱστορίες γιά τὰ θαλασσοπούλια πού εἶξερε ἀπ' τὸν παπού του. Ἡ Λίν θαύμαζε τὸν παπὸ πού θᾶταν ἕνας σοφὸς ἄνθρωπος γιά νά ξέρει τόσα πολλά, θαύμαζε καί τὸν ἐγγονό. . . Καί τώρα κρατάει τὸ γλαράκι χωρίς νά φοβᾶται πιά. «Κοῦ!» τοῦ εἶπε. Μιά σειρά ἀπὸ δειλὰ πρίσματα τῆς ἀπάντησαν ἀπ' τὸ λαρύγγι τοῦ πουλιοῦ. Στὸ ἄκουσμα αὐτὸ χάρηκε πολὺ ἡ Λίν, ὁ φόβος της νικήθηκε ὀριστικά στήν ἐνστιχτη ἐμπιστοσύνη πού τῆς ἔδειχνε. Τοῦ ψιθυρίζει. «Νά κρατᾶς στὰ χέρια σου ἕνα μικρὸ πουλί καί νά νιώθεις γαλήνη!» Ὁ Σπύρος τήν κοιτάζει μέσ στα μάτια. «Εἶναι αὐτὸ κάτι καινούριο Λίν, κάτι ὥραϊο! Τὸ γλαράκι ζητάει τήν προστασία σου».

Ἡ Λίν ἀπλῶσε σ' ἀνυπόμονο ἀγόρι τὸ χέρι της πού τρέμει ἀπὸ συγκίνηση καί ἀγάπη. Ὁ Σπύρος τὸ πᾶνει καί μέ τὰ δύο του χέρια, δυνατά. Πλησιάζουν. Εἶναι γλυκειά γιατί ζεῖ σ' ἕνα δικό της κόσμο — τὰ μάτια της, τὰ μάτια της. Δίνανε στὸ βλέμμα καί σ' ὅλη τήν ὄψη της μιὰν ἐκφραση ἀγωνίας καί ἐμπιστοσύνης μαζί. Τὸν πλησιάζει. Ἀγκαλιάζονται. Φιλιοῦνται. Ὡς ἀργὰ ἀργά. Μὲ τὸ πάθος τῆς στιγμῆς πού βιάζεται γιά ὅλα. . . Μετὰ ὁ Σπύρος θά φύγει γιά νά μείνει καί πάλε μονάχη μέ τὸ θαλασσοπούλι.

— Λίν, γλυκειά κοπέλα, κρατᾶς στὰ χέρια σου ἕνα θησαυρό. Τὸ καταλαβαίνεις;

Τοῦ γνεψε, πῶς ναί. . .

* *

Ἀπὸ κεῖνο τὸ μεσημέρι πέρασαν μέρες.

Ἡ Λίν γνωρίζει τὸν περσότερο καιρὸ στίς παραλίες γιά νά φωτογραφίσει πάλε καί πάλε τὸ νερό, τ' ἄσπρα πουλιά καί τὸ γλαράκι πού γινε ὁ φίλος τῆς μοναξιάς της.

Ἀμίλητη.

Μιά ἀλλαγὴ γίνεται μέσα της, πού δέ μπορεῖ νά τῆς ἀντισταθεῖ. Ἡ σκέψη τοῦ Λεὸ ὑποχωρεῖ στή συμπάθεια πού αἰσθάνεται γιά τὸ σῶμα της. Αὐτὸ ἦρθε ἀργὰ ἀργά: ἀγαπᾷ τὸ ἐγκαταλειμένο σῶμα της. . . Ἡ Λίν ξέρει τώρα πῶς ὅταν ἀνατριχιάζει ἡ θάλασσα, εἶναι γιατί περνάει πᾶνον της τὸ σκληρὸ φίλημα τοῦ ἀγέρα, ὅπως περνάει στὸ σῶμα τῆς γυναίκας τὸ φιλὶ τοῦ ἔραστη. . .

Τὸ πιστεύει.

Ἡ Λίν πλατσούρισε τὰ πόδια της στὰ ρηχὰ γιά λίγη ὥρα καί μετὰ προχώρησε πῶς πέρα βαθύτερα. Βρέχει μέ φουχτες νερὸ τὰ μαλλιά της, ρίχνει καὶ ἄλλες χουφτιές ἀπὸ ἄρημη στοὺς ὄμους, στήν πλάτη, βρέχει τὰ στήθια, τοὺς γοφούς. Χουφτώνει μέσα στὸ νερὸ τήν ἴβη, τήν κλείνει στίς δύο παλάμες της, ὅπως κουκουλώνει μιά βελούδινη πεταλούδα. Σιγά. Ἀπαλά. Τήν αἰχμαλωτίζει καί πιέζει δυνατὰ μέσα στήν κόχη τὸ νερὸ γιά νά νιώσει τήν εὐεργεσία του.

Ξεπουπουλιασμένο.

Ἄσκημο καί σὰν ἐγκαταλειμένο στήν κακὴ του τύχη. . . Τὸ κοντοστούμπικο γλαράκι, ἂν εἶναι γλάρος ἕνα τέτιο τέρας, κάθεται στὰ ξεγερισμένα βράχια καί τήν περιμένει ὥρες.

Τὰ χέρια τῆς Λίν χαϊδεύοντας τὴ σάρκα κατεβαίνουν σ' ὅλο τὸ σῶμα. Ἐνα σῶμα γιά τὸν ἥλιο. Στὸ μυαλό της φιλοκοσκινίζει κάτι παράξενες λεπτομέρειες. «. . . ὑπάρχει κάποιο μυστήριο στήν καταγωγὴ τοῦ πουλιοῦ πού ἔχει σχέση μέ τὸ σῶμα του. . . τὸ ἐγκαταλειμένο σῶμα του. . .»

Ὁρ-ρ-ρ-ρ. . . ὄρ-ρ-ρ-ρ. . .

Τὸ γλαρόπουλο τὴ φωνάζει ἀπὸ πέρα.

Σταμάτησε ἡ Λίν τίς μπερδεμένες σκέψεις καί ἔκλεισε τὰ μάτια στὸν καφετρὸ ἥλιο, γιά νά συλλάβει καλύτερα τὸ νόημα τῆς φωνῆς τοῦ πουλιοῦ: αὐτὸ λένε οἱ φωνές του. . . θέλω τὸ σῶμα μου δικό μου. . . τὸ διεκδικῶ. . . μέ τὸ σῶμα μου μέ συνδέουν οἱ βαθύτεροι δεσμοί. . . τὸ γλαράκι μου ὑποφέρει. . . τὸ σῶμα του. . . τὸ σῶμα μου. . . δέ συμβιβάζονται. . .»

Ἄνοιξε τὰ μάτια κοιτάζοντας σὰν σὲ χίλιες φιγοῦρες τὸ πουλί. Ζαλίστηκε. Γελάει μέ τὴ σχέση πού προσπάθησε νά βρεῖ στὸ κράξιμο τοῦ μικροῦ γλάρου καί στὸν ἑαυτὸ της.

Ὅμως τὰ βράδια συνηθίζει νά μαζεῦει στή σκηνή της τὰ διάφορα κορίτσια τοῦ «Κλάμπ» καί νά τοὺς λέει τὰ χίλια δύο γιά τὸ σῶμα τῆς γυναίκας. Ὅταν στήν πίστα χορεύουν τὰ ζευγάρια, ἡ Λίν καί οἱ φιλενάδες της συζητοῦν στὰ σοβαρὰ γιά τὴν ἀξία τοῦ ἰδανικοῦ ἔρωτα μεταξὺ τῶν κοριτσιῶν. Πολλὲς μάλιστα ὑποστηρίζουν τίς ἀπόψεις τῆς Λίν «γι' αὐτὴ τὴν ἄγια σάρκα τῆς γυναίκας» μέ πάθος. Καί μάταια ἐπιμένουν οἱ νεαροὶ ἀπόξω, νά τίς παρασύρουν στοὺς νέους χορούς, πού φερε στὸ «Κλάμπ» ὁ Τέντυ Βὼν μέ τὴν ὀρχήστρα τοῦ Μοντέ Καρόλο. Εἶναι πιά ἀδιάφορες γιά τίς συνηθισμένες ἡδονές τῆς νύχτας. Συζητοῦν γιά κάτι πῶς δυνατό, — γιά τὴ νέα ἡδονὴ μεταξὺ τους! Ἡ «διδασκαλία» τῆς Λίν ἔπιασε σὲ λίγες μέρες σὰ μεγάλη φωτιά. Οὔτε κατάλαβε τί ἔκαμε μέ τίς ἱστορίες γιά τὸ

σώμα της. Τὰ κορίτσια τοῦ «κάμπο», στή Δασιά, ζευγαρώθηκαν μεταξύ τους. Εἶναι ἡ πρώτη φορά φέτος πού οἱ γαλλίδες κάνουν παρέα μέ τις ἔγγλέζες καί οἱ σουηδές μέ τις γερμανίδες. Φορᾶνε ὅλες τὰ πολύχρωμα «παρεὸ» τῆς Ταϊτῆς καί γυρίζουν ξεμοναχιασμένες στίς παραλίες. Τὸ «παρεὸ» εἶναι ἓνα κομμάτι λουλουδένιο ὕφασμα μέ χτυπητὰ χρώματα, πού φοροῦν τὰ κορίτσια τῆς Ταϊτῆς γύρω στή μέση τους. Γυμνές. Μ' αὐτὸ ζοῦν τὰ καλοκαίρια στὰ νησιά. Ἡ Λιν τὸ θύμισε στίς φιλενάδες της πού συγκεντρώνει μόνο τὰ βράδια στή σκηνή της, γιατί τὴ μέρα δὲ τὴ βλέπει κανένας. Πουθενά. Εἶναι μυστικά δοσμένη στὸν ἔρωτα τοῦ σώματος της.

* *

Οἱ σκηνές τοῦ «Κλάμπ Μεντιτερρανέ», στὸ χωριὸ τοῦ Ὑψου στήν Κέοκυρα, εἶναι φτιαγμένες στρογγυλές ἀπὸ βούρλα καί μοιάζουν σ' ἓνα σχέδιο πού φέρανε οἱ γάλλοι ἀπὸ τις Ἀντίλλες, μαζί μέ δυὸ τρεῖς ταϊτιανούς ἑργάτες. Ἀνοίγουν ὅπου δὲ φυσάει ὁ ἀέρας καί ἀρέσουν γιατί θυμίζουν ἔρωτιάρικο πάθος καί ζωτικὲς κοπέλες, γυμνές κοντὰ στή θάλασσα. Οἱ γαλλιδούλες μεθυσμένες ἀπὸ τὸν κορριάτικο ἥλιο γυρίζουν στήν κατασκήνωση παρόμοια μέ τις ταϊτιανές τοῦ λάγνου ἔρωτα καί ξέρουν πὼς ἡ θάλασσα κρύβει πολὺτιμα κοράλια καί πὼς τὰ πουλιὰ στή Δασιά μιλοῦν μ' ἀνθρώπινη φωνή.

Ἐπιμέρα.

Στὴ σκηνή της ἡ Λιν φιλοξενεῖ μόνο τὸ γλαράκι. Αὐτὸ πάλε μεγαλώνει χωρὶς νὰ δείχνει τί θὰ βγεῖ στὸ τέλος. Ἀγαπάει τὴν κυρά του. Τὴν παίρνει τὸ κατόπι καί ποζάρει μπροστὰ στὸ φακὸ — στίς ἀμέτρητες φωτογραφίες πού στέλνει ἡ Λιν γιὰ τὴν Πετάνζ καί τὸ Λουξεμπουργκ, ὁ Λεὸ ξεχάστηκε. Τώρα μόνο ἡ συλλογή της ἀξίζει. Καί τὸ σῶμα της. Μετά, ὅ,τι ἀξίζει ὁ μικρὸς «Λεὸ», τὸ γλαράκι φάντασμα τοῦ ἑαυτοῦ του . . . Κάνει ὑπομονή ἡ Λιν περιμένοντας νὰ πῆσουν τὰ γκορίτσα πούπουλα καί τὰ πρῶτα σταχτιά φτερά, γιατί θέλει νὰ δεῖ μιὰ μέρα τὸ φτερωτὸ φίλο της ἄσπρο ἄσπρο, ὅπως ἀξίζει στήν καταγωγή του. Στὸ μεταξὺ εἶναι ὑποχρωμένη ν' ἀκούει τοῦ καθενοῦ τὰ παράξενα γιὰ τὸ τί εἶναι τὸ πουλί, ποιά ἀναποδιά τῆς φύσης τό φτιαξε καί τὰ παρόμοια. Ἀκουγε, ἀκουγε καί στή σκέψη της δυνάμωνε ἡ δυστυχία πού ἐνωθε γιὰ τὸ ἐγκαταλειμμένο σῶμα της : τὸ γλαράκι, αὐτὸ μόνο ξέρεῖ τί εἶναι ὁ πόνος τοῦ κορμιοῦ πού ζητάει νὰ γίνει . . . Τί ὅμως ; τί ; Ὡς καί κοράκι τῆς θάλασσας τὸ εἶπαν . . . Ἔτσι κι αὐτὴ τὸ πῆρε ἀπόφαση — εἶναι κι οἱ δυὸ τους περιφρονημένοι !

Ὁ Σπύρος λείπει τὸν περισσότερο καιρὸ μέ τὰ καίκια τῶν γάλλων σὲ ψαροκυνήγι στὰ μακρινὰ νησιά. Ὅταν βρίσκεται στὸ «κάμπο» σπάνια συναντιέται μέ τὴ Λιν πού φαίνεται νὰ μὴ θυμᾶται καθόλου κείνο τὸ μεσημέρι. Μὲ δυσκολία τὸν χαιρετᾶει σπάνια καί πού. Ὅμως τὴ σκέφτεται συχνά. Τοῦ εἶναι τόσο εὐκολο νὰ πιάσει φιλενάδες στὸ τσοῦρσο τῶν κοριτσιῶν πού ἔρχονται στή Δασιά ἀπ' ὅλη τὴν Εὐρώπη, πού δὲν ἄργησε νὰ καταλάβει πὼς ἡ Λιν ἔχει τὰ δικά της, κάτι πού τὴ βασανίζει. Ἡ ἔκφρα-

ση στὸ πρόσωπό της ἔγινε σκληρή· καί ἀλιώτικος ὁ ρυθμὸς τοῦ σώματός της, τὸ περπάτημα, ὅλα.

Ἡ φωνὴ τῆς Λιν ἀκούστηκε καθαρή. Μονότονη. Μιλοῦσε μέσα στή σκηνή τόσο ἀπλά, πού ὁ Σπύρος μέ δυσκολία τὴν ἀναγνώρισε. Αὐτὸ ἔγινε τὸ ἀπόγιομα. Ὁ Σπύρος εἶδε μαζεμένο κόσμο στήν πόρτα της καί κατάλαβε πὼς κάτι τῆς συμβαίνει. Παραμέρισε τοὺς περίεργους καί μπῆκε μέσα στή σκηνή. Δὲ γελάστηκε. Μόλις τὸν εἶδε ἡ Λιν ἔβαλε τὰ κλάματα. Θέλει νὰ τοῦ μιλήσει μὰ δὲ τὸ κατορθώνει. Θέλει νὰ ξεμυστηρετεῖ.

Δὲ μπορεῖ πιά νὰ βλέπει τὸ γλαράκι της σ' αὐτὸ τὸ χάλι. Μισὰ λόγια. Τὸ σκουρὸ χροῖμα τῶν φτερῶν του τὴν πονεῖ. Τὴ βαραίνει. Ὑποφέρει μέ τὴ δυστυχία τοῦ πουλιοῦ. Ἐπιμένει νὰ φαντάζεται πὼς τὸ θαλασσοπούλι της θᾶχει μιὰν ἀρρώστια . . . Ὁ Σπύρος τῆς ὑπόσχεται νὰ τὸ γιατρέψει. Θὰ τὴν πάρει στὸν παπού του κοντὰ στήν πόλη πού ξέρεῖ ἀπὸ πουλιά.

Ἔτσι κι ἔγινε . . . Καί τὸ βράδι ἀκουγε ἡ Λιν ἀπ' τοῦ παπού τὸ στόμα τὰ πιὸ παράξενα πού ἀκουσε ποτέ, κρατώντας τὸ γλαρόπουλο μαζί της.

Ὁ παπούς καθόταν σὲ μιὰ παλιὰ πολυθρόνα μπροστὰ στὸ σβησμένο ἀρχοντικό του τζάκι — κι ἄς εἶταν καλοκαίρι. Ἡ γιαγιά τοὺς ἔφερε τὰ κερσόματα. Μάλιστα παρατήρησε ἡ Λιν πὼς ἡ γιαγιά τῆς πρόσφερε αὐτὴ τσιγάρο, παίρνοντας τὸ πακέτο ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ παπού. Μετὰ ἔφυγε στίς μύτες τῶν ποδιῶν.

— Λιν, γλυκειὰ κοπέλα, τῆς εἶπε ὁ παπούς, βλέπω νὰ κρατᾶς στὰ χέρια σου ἓνα θησαυρὸ. Καταλαβαίνεις ;

Ἡ Λιν θυμᾶται καλὰ πὼς τὰ ἴδια λόγια ἀκουσε πρὶν λίγες μέρες κι ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἑγγονοῦ : «ἓνα θησαυρὸ».

— Μὰ ἔτσι, ἔτσι ναί, μοῦ εἶπε κι ὁ Σπυρὸ . . .

Τὸ ἀγόρι πού εἶταν δὲν εἶταν δεκαεφτά χρονῶ καί καθόταν δίπλα στὸν παπού του χαμήλωσε τὰ μάτια.

— Ὁ Σπυρὸ ὅμως εἶναι ἑγγονός μου.

— Κληρονομικότης ! ψιθύρισε ἡ κοπέλα, κοιτάζοντας μιὰ τὸν ἓνα μιὰ τὸν ἄλλο.

— Ξαναπέστο.

— Κληρονομικότης.

— Ἐ, λοιπόν, Λιν παιδί μου, τὸ γλαράκι σου δὲν ἔχει τίποτ' ἄλλο ἀπὸ κληρονομικότητα . . .

— !!!

— Ναί, ναί, γιὰ δῶστο μου ἐδῶ. γιὰ πρόσεξε ἐδῶ, ἐδῶ σ' αὐτὰ τὰ σταχτιά φτερά βλέπω ἓναν παπού τοῦ πουλιοῦ, πού ζησε πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ γενεές. Καταλαβαίνεις ;

Ἡ Λιν ἔδειξε πὼς πολὺ λίγα κατάλαβε ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ παπού.

— Τὸ γλαρόπουλο εἶναι μεντελικῆς κληρονομικότητος. Μοιάζει παναπεῖ σ' ἓναν πρόγονό του, πού ζησε, ὁ συχωρεμένος, πρὶν ἀπὸ ὀγδόντα ἑκατὸ γενεές.

— Ἐξοχο, ἔξοχο, ἔκανε ἡ Λιν.

Καί ὁ παπούς ξαναδίνοντάς της τὸ στὰ χέρια.

— Ἐνας σταχτόμαυρος γλάρος εἶναι σπάνιο πρᾶμα, θησαυρός. Κα-

τάλαβες ἐσὺ ἐγγονέ μου γι' αὐτὸ ποὺ γεννᾷς μέσα μας τὸ πουλί; ἐτούτη ἢ ὥρα θέλω νὰ πῶ . . . Κατάλαβες ἐσὺ ἐγγονέ μου;

Τὸ ἀγόρι ἔκανε μὲ τὸ κεφάλι ἕνα «ναί» καὶ χαμογέλασε ἱκανοποιημένο.

— Ἐ, τότε λοιπόν, μείνετε οἱ δυὸ σας· κ' ἐσὺ Σπυρὸ κοίταξε νὰ τὰ ξεγηήσεις καλὰ στὴν ξένη μας.

Δὲν πρόφτασε νὰ βγεῖ ὁ παπούς ἀπὸ τὴ μεγάλη σάλα, καὶ ἡ Λίν βρέθηκε ἀγκαλιασμένη μὲ τ' ἀρχοντόπουλο τῆς Κέρκυρας. Τὸ διψασμένο στόμα τοῦ ἀγοριοῦ χώνεται στὰ μαλλιά της. Γλυστράει στὸ μέτωπο. Στὰ μάτια. Συναντᾷ τὸ φουσκωμένο ἀπὸ τὸν πόθο στόμα της. Τὴ ρίχνει στὴ βαθειὰ πολυθρόνα τοῦ παποῦ. «Ὅλα γι' αὐτοὺς γίνανε διάφανα. Μιά ἀπόλυτη ἡσυχία βασιλεύει στὸ σπίτι. Ἄδειο. Ἡ Λίν νιώθει μέσα της αὐτὸ τὸ κενὸ τῆς ἀδιαφορίας γιὰ ὅλα. Καὶ γιὰ τὴν ἡδονή, ἀκόμα καὶ γιὰ τὴν ἡδονὴ μὲ τὸ τρυφερὸ ἀγόρι. Δὲ περιμένει τίποτ' ἄλλο . . . Τίποτα . . . Τὴν ἀνακουφίζει μονάχα ἡ σκέψη πὼς μέσα κεῖ στὸ ἄδειο σπίτι μπορεῖ νὰ βολέψει αὐτὸ ποὺ αἰσθάνεται ὅπως θέλει.

— Στυρό, σηκώσου Σπυρὸ . . .

— . . .

— Σπυρὸ, πὲς στὸν παπού σου νὰ μὲ κρατήσει λίγες μέρες ἐδῶ.

Ἡ Λίν εἶναι θαμπωμένη ἀπὸ τ' ἀρχοντικὸ καὶ πῶς πολὺ ἀπὸ τὴ σκέψη ποὺ δὲ μπορεῖ νὰ ξεδιαλύνει ἀκόμα πὼς ἕνας τόσο σπουδαῖος ἄνθρωπος ἔστειλε τὸ δεκαεφτάχρονο ἐγγόνι του ναυτόπουλο σὲ καΐκι. Τῆς ἀρέσουν πολὺ ὅλοι τους ἐδῶ μέσα. Δείχνουνε ἄνθρωποι ποὺ ξεπέρισσαν τίς ἀνάγκες τους καὶ ζοῦνε μὲ σιγουριά στὸν ἑαυτὸ τους καὶ στὰ ἔργα τους. Μιά ζωὴ μὲ ἀξιοπρέπεια καὶ ἀγάπη γιὰ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ. Ὁ Σπύρος ποὺ κάτι κατάλαβε ἀπὸ λείπει στοὺς ἀνθρώπους ποὺ γνωρίζει. Ὁ Σπύρος ποὺ κάτι κατάλαβε ἀπὸ ὅσα σκεφτόταν ἡ Λίν γιὰ τὴν οἰκογένειά του ἀνάλαβε νὰ τῆς ξεγηήσει.

— Τὸ σπίτι εἶναι παλιὸ καὶ μὲ πολλὴ ζωὴ. Ὁ παπούς εἶναι τώρα φτωχός, τί εἶταν κάποτε μὴ μὲ ρωτᾷς. Ὁ παπούς πάντρεψε τὴν κόρη του μ' ἕναν φαρὰ — τὸν πατέρα μου. Δὲν κοιτάζει τί ἐπάγγελμα κάνουν τὰ παιδιὰ ἢ τὰ ἐγγόνια του, ἀλλὰ πόσο ἔχουν ὄρεξη νὰ ζήσουν. Ξέρει ἀπὸ πουλιὰ — καὶ νᾶχει ἐμπιστοσύνη στὰ ὅσα τῆς εἶπε.

— Μὰ εἶναι σπουδαῖος, εἶναι ἀφάνταστο, ἐπαναλάβαινε ἡ Λίν.

— Ὁ παπούς, συνέχισε ὁ Σπύρος, διαβάει τοὺς μεγάλους κλασικοὺς, ἄς πῶμε τὸ Σέξπηρ, ὅπως τὸν λέει εἰρωνικά ὁ ἴδιος, γιὰ νὰ διδάξει ἀριστοκρατικὲς συνήθειες στὶς κόρες του, ἀφοῦ δὲν κατάφεραν ὅλοι τους μαζί οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου, ὅπως πιστεύει ὁ παπούς, νὰ μάθουν τίποτα στοὺς ἀνθρώπους. Θ' ἀκούσεις ἀπ' τὸ στόμα του πὼς ταξίδεψε στὴν πατρίδα σου, τὸ Λούξεμπουργκ, γιὰ ν' ἀγοράσει στοχαστικὰ πέταλα στ' ἄλογά του.

— Στυρὸ!!!

— Νὰ τὸ πιστέψεις.

— Θὰ μὲ κάμεις Σπυρὸ γλυκὸ παιδί, νὰ μὴν ξαναφύγω. Φίλησέ με. Κι ἄλλο κι ἄλλο. Πολύ.

— Ὁ παπούς, Λίν, μοῦ φαίνεται πὼς ἔγινε φαναλιστὴ γιὰ τίς παλιὲς ἀγάπες του ὅταν εἶχε τὰ πολλὰ λεφτά.

Σὲ λίγο ξαναφάνηκε στὴν πόρτα ὁ παπούς.

— Τί δουλειὰ κάνεις Λίν, γλυκειὰ κοπέλα;

— Ζῶ τὸν περισσότερο καιρὸ στὸ Λούξεμπουργκ, ἐργάζομαι στὴν ἐταιρία ἠλεκτρονικῶν συσκευῶν τοῦ Λούξεμπουργκ.

— Ἄ, πολὺ καλὰ, ἐργάζεσαι πολὺ καλὰ. Θάταν καλὸ νὰ εἶχαμε καὶ στὴν Κέρκυρα ἕνα ἐργοστάσιο ἠλεκτρονικῶν συσκευῶν, σὰν αὐτὸ τοῦ Λούξεμπουργκ. Πολὺ καλὸ!

Μετὰ ἔκλεισε τὴν πόρτα. Ὁ θαυμασμός του ἀκουγόταν ἀκόμα καθὼς ἀνέβαινε τὴ σκάλα τοῦ δωματίου του.

Ὁ Σπύρος ἔδειξε στὴ Λίν ὡς ἀργὰ τὴ νύχτα τὸ σπίτι τῶν προγόνων του. Ἡ Λίν θαύμαζε τοῦτο, ξεφώνιζε γιὰ κεῖνο. Τὰ διάφορα ἐπιπλα εἶταν ἀξίας καὶ οἱ ἀντίκες τ' ἀρχοντικοῦ τῆ θάμπωσαν, δὲν περίμενε νὰ βρεῖ ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα σ' ἕνα νησι ἀγνωστο στὴν πατρίδα της. Μὰ πῶς πολὺ τῆς ἄρεσε τὸ «Πτι μυζὲ Κορφιότ» ποὺ φτιαξέ ὁ παπούς στὸ ὑπόγειο τοῦ σπιτιοῦ μὲ τὰ δικά του ἐνθῦμα. Μέσα κεῖ εἶδε ἡ Λίν τὰ πρῶτα ἐλληνικὰ γραμματόσημα καὶ τραπουλόχαρτα, τὸ πρῶτο γραμμόφωνο - χωνὶ ποὺ φερε ὁ ἴδιος ὁ παπούς στὴν Κέρκυρα, τὸ πρῶτο ποδήλατο μὲ μιὰ μικροῦλα ρόδα μπροστὰ καὶ μιὰ πολλὴ μεγάλη πίσω, πανύψηλο, τὸ πρῶτο αὐτοκίνητο, μ' αὐτὸ γέλασε πολὺ ἡ Λίν, τί πράγματα, τί πράγματα! Δὲν εἶχαν τελειωμό. Γέμιζε ἡ ψυχὴ της μ' ἐντυπώσεις καὶ χαρούμενα αἰσθήματα. Δὲ μποροῦσε νὰ τὴν ξεκουράσει τίποτα περισσότερο ἀπ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον. Καὶ κατὰ τίς ἐντεκα δειπνήσε μὲ ὄρεξη στὸ τραπέζι τοῦ παποῦ καὶ κοιμήθηκε στὸν κήπο μὲ τοὺς ἥλιους, τὰ γεράνια καὶ τίς πετούνες. Μαζὶ ἀγκαλιασμένη, μὲ τὸ μικρὸ της Σπυρὸ . . . Ἐνῶ ἀναμετροῦσε κάθε στιγμή τὴν ἄβυσσο ἀνάμεσα στὸν τρυφερὸ ἔρωτα τοῦ ἀρχοντοῦ καὶ στὴ δική της ἀδιαφορία. Δὲν τὸ ἄφησε καθόλου νὰ φύγει πάνου ἀπὸ τὸ γυμνὸ σῶμα της. Ὅλη τὴ νύχτα, ναί. Μὰ ὅσο κι ἂν τὸ πεθυμοῦσε, δὲν ὑπάκουε πιά σὲ καμιὰ προσταγὴ της τὸ καταδικασμένο σῶμα . . . Αὐτὸ τῆς ζητοῦσε ἄλλες ἡδονές . . .

Τὰ κοκόρια τῆς αὐγῆς ξυπνοῦσαν τίς ἀγροικίες.

Ἡ Λίν ποὺ δὲν κοιμήθηκε στιγμή καὶ φρόντιζε τὸν ὕπνο τοῦ ἀγοριοῦ, τοῦ εἶπε, τὸ πρωί, ὦμά, πόσο νιώθει ἄχρηστη κιόλας στὰ εἰκοσι της χρόνια. Ἀγουροξυπνημένο, ὅπως εἶταν, δὲν τῆς ἔδωσε καμιὰ ἀπάντηση. Τὴν παρατηρεῖ περίεργα σὰ νὰ τῆς λέει «τὰ ἴδια πάθανε κι ἄλλες . . .»

— Δὲν μπορεῖ πιά τίποτα ν' ἀλλάξει, ἀφοῦ ἡ ἀλλαγὴ πῆρε ἄλλο δρόμο . . .

Τοῦ παραπονοῖε γιὰ τὸν ἑαυτὸ της, — ἐνῶ τοῦ εἶταν ἀδύνατο νὰ πιστέψει πὼς ἕνα τόσο ὠραῖο κορίτσι βγήκε κιόλας ἄχρηστο. Ἀπὸ τί; Ὅσο γιὰ τίς ἀνησυχίες της — αὐτὸ τὸ κατάλαβε ἀπ' τὴν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ. Σήκωσε τοὺς ὤμους του: παραδοξολογίες.

— Λίν φτάνει ἡ κουβέντα, σὲ παρακαλῶ.

— Δὲν ξέρω, δὲν ξέρω πιά.

— Ἀντὶ νὰ λὲς παραδοξολογίες, πὲς μου πότε σκοπεύεις νὰ γυρίσεις στὴν πατρίδα σου;

— Σίγουρα θὰ σκέφτεσάι πὼς εἶμαι ἄρρωστη.

— . . .

— Είμαι, Σπυρό, αφού τὸ θέλεις, εἶμαι τραλά ξερωτευμένη με τὸ σῶμα μου . . .

— ! ! !

— Βρές μου, πές μου τὸ φάρμακο . . .

Ἐβαλε τὸ κεφάλι μέσα στὰ γυμνά της πόδια.

— Ἀπελπίζομαι !

— Νὰ φύγεις γιὰ τὸ σπίτι σου ἀμέσως, Λίν.

— Εἶμαι ἄρρωστη, ἄρρωστη . . .

— Μὴν κλαῖς. Ἐλα νὰ πᾶμε στὴ Δασιά. Καὶ νὰ φύγεις Λίν γιὰ τὴν πατρίδα σου, γιατί ἡ κατάσταση αὐτὴ καθεμέρα θὰ χειροτερεύει - δὲν εἶσαι ἡ πρώτη . . .

* *

Ἄς ἡλιος.

Μεσημέρι.

Εἶναι τὸ κάρβουνο πὸν θὰ καεῖ στὸν οὐρανὸ ὡς τὸ τέλος.

Ἡ θάλασσα τὴ σκεπάζει ὡς τὴ μέση. Ἡ Λίν ἔχει ἀποφασίσει τὸ ταξίδι της δέκα φορές κι ἄλλες τόσες τὸ χει ἀναβάλλει. Σφυρίζει εὐτυχισμένη. Εἶναι χαρούμενη πὸν βρίσκεται καὶ πάλε μόνη με τὸν ἑαυτὸ της. Εἶναι μιὰ χαρὰ πὸν ἔτσι ἔξερει νὰ τὴν πεῖ, μιὰ νέα χαρὰ μαζί με ἕνα κενό. Μέσα της. Ἄδειο. Ὅμως καὶ τὰ δυὸ δικά της. Ὅπως δικὸ της εἶναι τὸ σῶμα της. Τὸ σῶμα της — ὁ καλύτερος ἑαυτὸς της.

Τὸ ψιθυρίζει με πάθος ὅπως μιὰ φανατικὴ τὴν προσευχὴ της. Ἡ θάλασσα τὴ σκεπάζει ὀλόγισα στὰ στήθη. Ἀκουμπάει. Τὸ νερὸ τῆς χαϊδεύει τίς ρόγες. Τὸ μισὸ κορμὶ της μέσα, τὸ ἄλλο μισὸ ἀπὸξω στὸν ἥλιο. Γυμνὸ. Τὸ ἀναμμένο κάρβουνο λυώνει πάνου ἀπὸ τοὺς ὤμους. Ὅλα γεμίζουν μέσα της νερὸ καὶ ἄρμη. Σκύβει τὸ κεφάλι καὶ κοιτάζει στὸ γαλάζιο. Κάτι βλέπει, ὠραῖο . . . Εἶναι αὐτὴ, πὸν τὴ ζωγραφίζει ὁ ἥλιος στὸ θαλασσινὸ καθρέφτη. Πιστά. Τὰ χεῖλη της ἀκουμπᾶνε στ' ἄλλα, στὰ νερένια χεῖλη της. Φιλιούνται, τρυφερά. Καὶ φουσκώνουν, ἀγγίζοντας τὸνα τ' ἄλλο . . . Μιὰ γεύση νιώθει δυνατὴ ἀπὸ ἀλάτι καὶ φλόγα. Ἀπὸ ἥλιο καὶ ἠδονή. Ἀπὸ τὸ νέο πάθος πὸν ὄταν ξυπνήσει κυριεύει τὴ γυναίκα με μανία: ὁ ἔρωτας τοῦ κορμοῦ της. Στέκει ἀκίνητη. Τῆς ἀρέσει αὐτὴ ἡ στάση — νὰ παρατηρεῖ τὸ σῶμα της μέσα στὸ νερὸ. Βλέπει πὸς ἡ φαντασία τῶν ἀνθρώπων δὲν ἔχει καμιά σχέση με τὴν πραγματικότητα καὶ ἡ πραγματικότητα εἶναι πὸς ἡ γυναίκα ζεῖ μέσα στὸ σῶμα της, μαζί του, τὸν πιὸ ἀνθρώπινο δεσμό της.

Ἡ θάλασσα ἔφτασε ὡς τὸ λαιμὸ. Τὸ κύμα ἀφήνει γύρω ἕνα ἄγγιγμα πὸν τὴν ἠδονίζει. Ἀπαλά. Ἡ Λίν νιώθει τὴν εὐτυχία τοῦ κύκνου τῆς στιγμῆς πὸν σκίζει τὴ λίμνη με τὸ στητὸ κι ὀρθόπλωρο λαιμὸ του. Σκέφτεται, τότε: «Μὲ τί μοιάζει μέσα στὸ νερὸ ἡ γυμνὴ γυναίκα;» Κοιτάζει. Ἐκεῖ βάλθηκε νὰ βλέπει τὸ χρῶμα τῆς σάρκας της κάτου ἀπὸ τὸ κρούσταλο. Τὸ ἔξετάζει. Εὐδαιμονικά. «Τί ἀγαπᾶει πὸ πολύ ἡ γυμνὴ γυναίκα στὸ νερὸ;» Ἀπόκριση δική της. «Τὸ ἴδιο της τὸ σῶμα ἀγαπᾶει ἡ γυμνὴ γυναίκα». Μέθυσε. Καὶ συλλαβίζει. «Μοιάζει με φίλντισι, χρῶμα ἀπὸ φίλντισι ἔχει τὸ σῶμα τῆς γυναίκας μέσα στὸ νερὸ.»

Τὸ μεσημέρι, κάρβουνο πὸν καεῖ. Ὁ ἥλιος. Ἡ θάλασσα στὴ Δασιά. Ἡ Λίν εἶναι ζαλισμένη, μεθυσμένη . . .

«Λίννν, Λίννν, Λίννν . . .»

Ὅλα τὴ φωνάζουν Λίννν . . .

Μιὰ στιγμῆς, ἀκόμα μιὰ στιγμῆς. Λυώνει τὸ ἀναμμένο κάρβουνο, τελειώνει. Μέσα της λυώνει. Ἡ ἴδια λυώνει ἀπὸ ἀόριστους πόθους. Ἀλλὰ θὰ σβήσει, ζητάει ἀπὸ τὴ θάλασσα νὰ τὸ σβήσει μέσα της. Μέσα στὸ σῶμα πὸν τὸ καεῖ.

Ἡ παραλία γέμισε κόσμον πὸν παρακολουθεῖ τὴν ἀγωνία τῆς Λίν. Σ' ἕνα λεπτὸ τὸ κρὶς κράφτ θάνατο στὸ βράχο πὸν δὲν ἀπέχει περσότερο ἀπὸ διακόσια μέτρα. Ἡ Λίν κάτι διακρίνει πέρα, θαμπό. Εἶναι οἱ χίλιες δυὸ φιγοῦρες: τὸ γλαράκι τέρας, ὁ Σπυρό, οἱ φιλενάδες της, ὁ κόσμος, κόσμος . . . Τοὺς φωνάζει. Ἐρχεται νὰ τοὺς φέρει ξαπλωμένο στὰ χεῖρια της τὸ ἀπανθρακωμένο, νεκρὸ σῶμα!

«Λίννν, Λίννν, Λίννν . . .»

Ὅλα τὴ φωνάζουν τώρα . . .

* *

Δυὸ μέρες παραλήρημα.

Μετὰ ἦρθε ὁ πατέρας τῆς Λίν ἀπὸ τὴ Πετάνζ τοῦ Λούξεμπουργκ καὶ τὴν ἔθαψε στὸ κοιμητήριον τῶν καθολικῶν στὴν Κέρκυρα. Ἀπαρηγόρητος. Δὲν πίστευε. Γιατὶ τὴν ἀγαποῦσε τὴν καλὴν τοῦ Λίν. Τὴ λάτρευε. «Λίν, Λίν παιδί μου, τί μᾶς ἔκαμες γλυκειά μας Λίν . . .» Ὁ Σπύρος, τ' ἀρχοντόπουλο τοῦ ψαρῶ, τὸν κράτησε λίγες μέρες στὸ σπίτι τοῦ παποῦ.

Ὅλα τοὺς φαίνονται ἀπίθανα, σὰ νὰ μὴ γίνηκαν ποτέ.

Ὁ κερκυραῖος γιατρός πὸν πιστοποίησε τὸ θάνατο τῆς Λίν ἔγραψε «ἠλίαση». Μὰ εἶδε πὸς δὲν ταίριαζε, δὲν ἔδινε τὸ νόημα τῆς θυσίας τῆς Λίν. Ἐβόησε τὴ λέξη καὶ ξανάγραψε: «Ἡλιολατρεία».

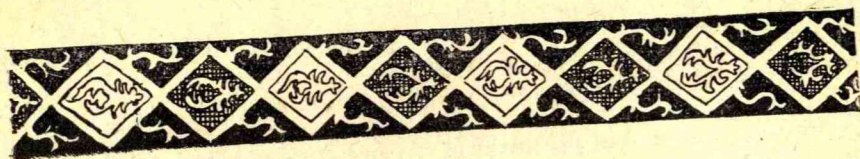
Ἀπέθανε ἡ Λίν με τὸ πάθος τοῦ βάρβαρου, ξανθοῦ θεοῦ.

ΙΑΣΩΝ ΔΕΠΟΥΝΤΗΣ

Δημήτρης Β. Νταουσάνης

Ο Χ Ι ;

Μὰ σὰν τῆς Τέχνης μου ψηλά στοῦ Παρνασσοῦ τὲς πρώτες κορφές, θὰ φτάσει ὁ χρυσαῖτος κι' ἡ δόξα θὰ φιλεῖ τᾶξιο μου μέτωπο, θὰ λὲς θλιμμένη καὶ δειλή; Ἐκεῖνος νᾶναι τάχατες πὸν μ' ἀγαποῦσε τότες ;

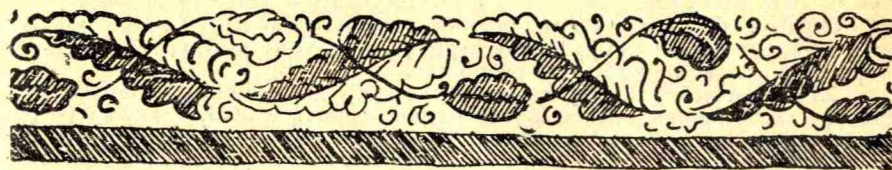
Ζὰ κ Πρεβέε
Ο ΤΟΥΦΕΚΙΣΜΕΝΟΣ

Τὰ λουλούδια, τὰ περβόλια, τὰ συντριβάνια, τὰ χαμόγελα,
κι' ἡ γλύκα τῆς ζωῆς.
Εἶναι ἓνας ἄντρας ἐκεῖ χάμω στὸ αἶμα του λουσομένου.
Οἱ ἀναμνήσεις τὰ λουλούδια, τὰ συντριβάνια, τὰ περβόλια
τὰ παιδικὰ ὄνειρατα.
Εἶν' ἓνας ἄντρας ἐκεῖ χάμω, σὰ δέμα πὸ αἶμα στάζει
Τὰ λουλούδια, τὰ συντριβάνια, τὰ περβόλια, οἱ ἀναμνήσεις
κι' ἡ γλύκα τῆς ζωῆς
Εἶν' ἓνας ἄντρας ἐκεῖ χάμω, ὅμοιος παιδάκι κοιμισμένο.

ΦΙΕΣΤΑ

Κι' οἱ κοῦπες ἦταν ἀδειανές
καὶ θρούψαλα ἢ μπουκάλια
καὶ τὸ κρεβάτι ξέστρωτο
κι' ἡ πόρτα ἦταν κλειστή
Κι' ὅλα τὰ γυάλινα ἄστρα
τῆς εὐτυχίας τῆς ὁμορφιάς
λάμπανε μὲς στὴ σκόνη
τῆς κάμαρας, πὸ ἀπρόσεχτα σκουπίστηκε.
Κι' εἴμουνα μεθυμένος πτώμα
κι' εἴμουνα πυροτέχνημα
κι' εἴμουνα μεθυμένη ζωντανή
στὴν ἀγκαλιά γου ὀλόγυμνη.

Μετάφραση: Τ. ΔΡΑΓΩΝΑ

Ζήσης Σκάρος

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Τὸ θέμα μας ἀναφέρεται στὴν ἰδιαίτερη ἐκείνη δραστηριότητα τοῦ ἀνθρώπου, πὸ τὴ λέμε τέχνη. Εἶναι τὸ ἴδιο τὸ φαινόμενο τῆς τέχνης, πὸ θὰ τροσπαθήσουμε νὰ προσδιορίσουμε σὲ εἰσαγωγικές γραμμές. Πλατεία ἀνάλυσή του μὲ τις πολλαπλές ἐκδηλώσεις, πὸ παίρνει κάθε φορά, χρειάζεται πὸ λεπτομερειακὴ ἔρευνα γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ τὸ δοῦμε καθαρότερα στὴν πορεία τῆς ἐξέλιξής του.

Ἄκοῦμε «τέχνη», ἀκοῦμε «ῥαῖο», συχνὰ κ' ἐμεῖς χρησιμοποιοῦμε αὐτές τις λέξεις, μὰ ὅταν ζητήσουμε νὰ βροῦμε τὸ νόημα τῆς οὐσίας τους, πολὺ δύσκολα θὰ μᾶς μείνει κάτι τὸ συγκεκριμένο νὰ πιάσουμε. Τις περισσότερες φορές μερθευόμαστε ἀνάμεσα καὶ στὰ δύο καὶ δὲν ἔχουμε μιὰ ξεκαθαρισμένη εἰκόνα μπροστά μας.

Μερικές ἔννοιες πὸ γεννήθηκαν ἀπ' τὸν ὄλο καὶ μεγαλύτερο κοινωνικό συσχετισμὸ τῶν ἀνθρώπων, εἶναι τόσο ρευστές καὶ ἀέρινες, πὸ σοῦ φαίνεται ὅτι θὰ εἶχες ἀνάγκη ἀπὸ κάποιο βάζο, γιὰ τις αἰχμαλωτίσεις. Ἄπὸ τέτλια ἀδυναμία ξεκινώντας πολλοὶ δοκίμασαν νὰ τις πιάσουν σ' ἓναν ἄλλο κόσμο, ἰδεατὸ κ' ἐπειδὴ αὐτὸν τὸν κόσμο δὲν τὸν ἔβρισκαν πουθενά, δημιούργησαν πλάσματα ἀπὸ μεταφορές καὶ παράλληλες παραστάσεις, πὸ εἶχαν ἀπὸ τὸν ὑπαρχτὸ κόσμο, ὅπου κινούταν καὶ ζούσαν. Ἄφοῦ φόρεσαν στὰ πλάσματά τους ἀπὸ ἓνα καπέλλο μὲ τὴν ταινία τοῦ ὀνόματός τους ἄνω καὶ τόσο στολισμένο, πὸ νὰ μὴ φαίνεται τι κρύβει ἀπὸ κάτω, κράτησαν μετὰ τὸ καπέλλο γιὰ πάντα.

Τέτλια ἔτοιμα καπέλλα - ὀρισμοὶ μπῆκαν καὶ σ' ἄλλου εἴδους ἔννοιες, πὸ ξεπήδησαν ἀπ' τὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, μὲ ὀνόματα σὰν «καλὸ» «ἠθικὸ» «δίκαιο». Μὰ ὅταν ἀπὸ τὴν μιὰ ἐποχὴ στὴν ἄλλη, ἀπ' τὸν ἓνα τόπο στὸν ἄλλο ἢ καὶ στὴν ἴδια ἐποχὴ καὶ στὸν ἴδιο τόπο, ὅταν ἄλλοι ἀνθρώποι σήκωσαν τὸ καπέλλο νὰ δοῦν τι κρύβει ἀπὸ κάτω, δὲ βρῆκαν τίποτα ἢ βρέθηκαν μπροστά σ' ἓνα τέρας — ὀλότελα ἄλλο πρᾶγμα ἀπὸ κείνο πὸ ἔδειχνε τὸ ὄνομα. Κ' ἐδῶ δύο πρᾶγματα πρέπει νὰ συμβαίνουν. Ἡ οἱ ἀνθρωποι, πὸ ἔδωσαν τὸν ὀρισμὸ δὲν πήραν σωστὰ μέτρα, μὰ τὰ σοφίστηκαν μόνοι τους ἢ τὸ περιεχόμενο πὸ πῆγαν νὰ προσδιορίσουν δὲν ὑπῆρχε καθόλου ἢ ἀν ὑπῆρχε ἄλλαξε. Τὰ χαρακτηριστικά του δὲν εἶταν ἐκείνα πὸ τοῦ δίνουν τὴν πραγματικὴ του ὑπόσταση ἀλλὰ ἄλλα, ξένα ἢ μόνον ὅσα πήρε κατὰ τὴν ἱστορικὴ του πορεία σὲ μιὰ ὀρισμένη ἐποχὴ καὶ κατὰ συνέπεια δὲ μπορεῖ νὰ ταιριάζουν γιὰ πάντα. Γιὰ νὰ τὸ δοῦμε τὸ ἀντικείμενο τῆς μελέτης μας στὴν πὸ βαθύτερη οὐσία του θὰ πρεπε, νὰ βροῦμε ὅλα τὰ γνωρίσματά του, ὄχι μόνον τὰ προσωρινὰ ἀλλὰ καὶ κείνα πὸ τοῦ δίνουν τὴ δύναμη ν' ἀλλάζει. Θὰ πρεπε προτοῦ καταλήξουμε σὲ γενικούς ἀφορισμοὺς, νὰ ψάξουμε νὰ βροῦμε ὅλα τὰ στοιχεῖα, πὸ εἶναι ἀπαραίτητα στὴν ὑπαρξή του, νὰ τὸ τοποθετήσουμε στὸ περιβάλλον, ὅπου γεννιέται κι ἀναπτύσσεται, νὰ τὸ ἐξετάσουμε

σε σχέσει με τις αιτίες που το γεννούν και συντελούν στην εξέλιξή του, για να δοϋμε πώς δρα κι αντιδρά στον περίγυρό του, τί το καινούργιο μπορεί να πάρει ή τί μπορεί να χάσει στο δρόμο του.

Στήν περίπτωση τής τέχνης, απ' όπου κι αν ξεκινήσουμε, θα δοϋμε πώς έτοι ή άλλως βρισκόμαστε μπροστά σε μιὰ δραστηριότητα, σ' ένα είδος οργανωμένης μάλιστα δραστηριότητας. "Όπως κι αν το κάνουμε δε θα μπορούμε να βρούμε πουθενά τέχνη αϋτογενόμενη, αϋθύπαρχτη, χωρίς παράγοντες και μέσα, αλλά και μιὰ καθορισμένη τάξη, που να μπαίνουν όλ' αυτά σε κίνηση.

Τέτιες δραστηριότητες υπάρχουν πολλές και κάθε μιὰ έχει ξεχωριστά γνωρίσματα, που ανταποκρίνονται στη λειτουργία της. "Ακόμα μπορεί μιὰ Α' δραστηριότητα να έχει υποδιαιρέσεις. Μά έξω από τὰ ειδικά υπάρχουν κι άλλα γενικότερα γνωρίσματα, κοινά για όλες τις υποδιαιρέσεις, που τις τοποθετούν στον κλάδο τους. "Έχουμε, λογουχάρη, ζωγραφική, αρχιτεκτονική, λογοτεχνία. "Όλα αυτά είναι τέχνη. "Υποδιαιρέσεις με ιδιαίτερα ή καθεμιὰ γνωρίσματα τής τέχνης.

"Αλλά ποιὰ είναι τὰ βασικά εκείνα στοιχεία, που χαρακτηρίζουν την τέχνη;

"Όταν, κατά κανόνα, λέμε τέχνη, μάς έρχεται στο μυαλό και ή λέξη «ώραιο». Προχωρώντας μιὰ σειρά άλλες έννοιες ξεπηδούν στη σκέψη μας, όπως «καλό» «εϋχάριστο» ή και καμιά φορά τ' αντίθετα, «άσχημο» ή «δυσάρεστο» «κακό». Αυτό σημαίνει πώς ανάμεσα απ' την τέχνη ή απ' όλους τους χαρακτηρισμούς που είπαμε πρέπει να υπάρχει κάποια σχέση. Κάποια βαθύτερη σχέση που αποτελεί ζήτημα ουσίας, ζήτημα οργανικού φαινομένου. Πολύς φορές, μάλιστα, αντί να πούμε πώς ένα έργο τέχνης είναι πολύ ώραιο ή πολύ καλό λέμε: Αυτό είναι έργο τέχνης! "Η ό καλλιτέχνης αυτός κάνει πραγματικά τέχνη!

"Επίσης και σ' έναν άλλο τομέα έργων οργανωμένης δραστηριότητας εκφραζόμαστε, πολλές φορές, με τόν ίδιο τρόπο. Λέμε: Τοϋτο τὸ σπῆτι δὲν εἶναι καλὸ. "Έτοϋτο μάλιστα. Αυτό είναι σπῆτι! Κάποτε άκουσα ένα διάλογο κυριών. Καί πολλοί θά εϋτυχε ν' ακούσετε έναν παρόμοιο διάλογο.

— "Όραιο τὸ φορεματάκι σας, μαντάμ.

— Τὸ έραψα στήν τάδε.

— "Α, ή τάδε ράβει! Σοῦ κάνει φόρεμα.

"Όλες ή μοδίστρες ράβουν, όλοι οι αρχιτέκτονες κάνουν σπῆτια, όπως κι όλοι οι ζωγράφοι, οι λογοτέχνες, ζωγραφίζουν και γράφουν. Μά ή κυρία που είπα πώς ή μοδίστρα αϋτή ράβει, «σοῦ κάνει φόρεμα» δὲν ήθελε να πει μόνο, ότι ράβει φορέματα, γιατί, άφου είταν μοδίστρα, θά έραβε, εκτός αν είταν άρρωστη. "Ηθελε να πει ό,τι ακριβώς και ή πρώτη. Πώς τὸ φόρεμα είταν καλά ραμένο. "Όραιο τὸ φορεματάκι σας! Τὸ ίδιο και κείνος που είδε τὸ σπῆτι τὸ ίδιο κι ό αναγνώστης, που διάβασε τὸ βιβλίο ή ό θεατής που παρακολούθησε τήν παράσταση ενός θεατρικού έργου ή είδε ένα ζωγραφικό πίνακα. "Όλοι ήθελαν να πουν, ότι βρισκόταν μπροστά όχι απλώς σ' ένα έργο ή σ' ένα έργο καλλιτέχνη, αλλά σ' ένα ώραιο έργο τέχνης. Αυτό είναι έργο τέχνης!

Τί σημαίνουν οι τέτιες απλοϊκές αξιολογήσεις; "Ότι είτε ξέρουμε είτε δὲν ξέρουμε να όρίσουμε με λόγια τὸ ώραιο, τὸ καλὸ στήν τέχνη, εκφράζουμε τὸ νόημά του, κρίνοντας, πώς αϋτὸ πρέπει ν' ανταποκρίνεται σ' όλες τις απαιτήσεις τής τέχνης, να έξαντλεί κατά έναν τρόπο τὸ στόχο της, να είναι τὸ κορϋφωμα τής λειτουργίας της. "Όμως σε τί είδους απαιτήσεις αναφέρεται αϋτή ή ανταπόκριση;

"Ας πάρουμε δυὸ όλότελα διαφορετικούς ανθρώπους — θά δοϋμε παρακάτω τί σημαίνει «διαφορετικοί άνθρωποι». "Ό ένας στέκεται κάτω από έναν πίνακα με θαυμασμό και βλέπει καθαρά στο πρόσωπο του τήν Ικανοποίηση. "Ό άλλος γυρίζει τὸ κεφάλι του μ' άποστροφή ή μένει αδιάφορος. Τὸ παράδειγμα δὲν αναφέρεται σε ειδικούς τύπους ανθρώπων, που έχουν ιδιαίτερα ενδιαφέροντα απ' τὸν πίνακα ή μπορούν να βαθύνουν και να μελετήσουν τὸ

περιεχομένο του, για να βγάλουν όρισμένα συμπεράσματα, αλλά σε δυὸ μέσους ανθρώπους, που θά περιμέναμε τὸ έργο τέχνης να βάλει σε κίνηση τὰ αισθητήριά τους, να τούς δώσει κάποια συγκίνηση, τή συγκίνηση, καλύτερα, που προξενεί ή τέχνη, μιὰ αισθητική, όπως λέμε, συγκίνηση.

Τί είδαν λοιπόν οι δυὸ μέσοι, αλλά διαφορετικοί άνθρωποι και ό ένας συγκινήθηκε, ενώ ό άλλος έμεινε αδιάφορος ή ένιωσε όλότελα διαφορετική συγκίνηση ή και αντίθετη απ' τὸν πρώτο, άφου και οι δυὸ βρέθηκαν μπροστά στον ίδιο πίνακα;

"Ας πᾶμε για λίγο πίσω στήν Ιστορία, ως τὰ αντικείμενα, που βρέθηκαν στους αρχαίους τάφους. "Απ' τούς τετράγωνους ή έλλειψοειδείς λάκκους, ως τούς θολωτούς τάφους οι αρχαιολόγοι έξετάζοντας τὰ διάφορα κτερίσματα — τις προσφορές πρὸς τούς νεκρούς, μάς μιλάνε για τήν πορεία ενός όλόκληρου πολιτισμοῦ. Μαθαίνουμε για τὰ στάδια απ' όπου πέρασε ή μυκηναϊκή έποχή, απ' τήν άποκλειστική καλλιέργεια τής γῆς, ως τήν έπεξεργασία τοῦ χαλκοῦ και τή χρήση τοῦ σίδηρου.

"Αν ζητήσουμε να βρούμε γιατί στις σπηλαιογραφίες ή στα κοσμήματα και τὰ χειροτέχνηματα μερικῶν φυλῶν τήν πρώτη θέση στήν άπεικόνιση παραστάσεων απ' τήν καθημερινή ζωή τήν κρατάει ένα ζωο - ένα ζωο που δὲν είναι τὸ ίδιο απ' τή μιὰ ως τήν άλλη φυλή, θά δοϋμε πώς τὸ ζωο αϋτὸ εἶδινε τή βασική τροφή στους ανθρώπους τής φυλῆς είτε με τὸ κρέας του είτε με τή δύναμή του — τὸ θεωρούσαν ένα είδος πρὸστάτη τους, ένα θεὸ τους. Μιὰ παράσταση μ' ένα τέτιο ζωο που άποτελοῦσε έναν απ' τούς βασικούς παράγοντες παραγωγῆς αγαθῶν για τούς ανθρώπους τής φυλῆς είταν τ' ώραιότερο πράγμα που μπορούσε να βγει απ' τὰ χέρια τους. "Αν τούς δείχναμε έναν πίνακα με τρακτέρ ή μ' έργοστάσιο και γενικά ένα πίνακα που θά παράστανε πράγματα όλότελα άγνωστα, ξένα, απ' όπου καμιά παράσταση οὔτε άμεση οὔτε έμμεση δὲν θά είχαν απ' τήν πραγματικότητα τής δικῆς τους ζωῆς, μπορούσε να τούς παρακινούσε τήν περιέργεια, αν δὲν τούς άφινε αδιάφορους, μά δε θά ένιωθαν άνάλογη συγκίνηση με κείνη, πούς τούς έφερε ό πίνακας τοῦ ζωοῦ.

"Η περιέργεια δὲν είναι αισθητική συγκίνηση. Μπορεί να γεννιέται από χίλια δυὸ πράγματα, κάθε άλλο παρά έργα τέχνης. "Όπως από ένα άπάτητο κι άγνωστο δάσος, από ένα άγνωστο μηχανήμα. Καί με τήν έυκαιρία, εἰδὼ θά θελα να πῶ δυὸ λόγια για τὰ διάφορα κινηματογραφικά τρικ και μερικά άστυνομικά μιθιστορήματα ή τὰ έργα τής λεγόμενης «έλαφριάς φιλολογίας» που έχουν πλατιά κυκλοφορία και θά μπορούσε να υποστηρίξει κανένας, ότι αϋτὸ άποτελεῖ ένα δείγμα τής αισθητικῆς τους αξίας. "Η μεγάλη ζήτηση, — όταν υπάρχει τέτιων «έργων», εκτός τοῦ ότι όφείλεται και σ' άλλους λόγους, έξηγῆται, ως ένα μεγάλο βαθμό κι από τήν έκμετάλευση, που γίνεται, τής περιέργειας τῶν νεαρῶν ίδιως άναγνωστῶν, που έχουν περιορισμένη πείρα απ' τή ζωή. Χωρίς ν' ανταποκρίνονται στους όρους τής τέχνης, σudaυλίζου τήν περιέργεια που ένισχύεται απ' τ' άγνωστο και με τὰ κατά στάδια άποκαλυπτικά έπεισόδια ό άναγνώστης ή θεατής άνυπομονει να φτάσει στο τέλος. Φυσικά αϋτὸ είναι ένα τέχνασμα προσέλευσης ένδιαφέροντος. Μά τὸ μικρὸ παιδί, που δὲν ξέρει τί σημαίνει όπλο, τὸ πιάνει μ' άκατανίκητη περιέργεια, να τὸ περιεργαστεί κι αλλοίμονο αν δὲν προφτάσουμε να τ' άρπάξουμε απ' τὰ χέρια του...

Γνωστή είναι κι άναμφισβήτητη ή μεγάλη ανάπτυξη τής τέχνης στήν αρχαία "Αθήνα. Τ' άθλητικό κορμί τοῦ "Αθηναίου νεανία και τὸ φυσικό κάλλος, συνδυασμένα με τήν πνευματικότητα τοῦ καλλιτέχνη στ' αρχαία άγάλματα μαρτυροῦν τήν οικονομική και πολιτική άνθηση τής άθηναϊκής δημοκρατίας, αλλά και μιὰ έποχή πολέμων και συναγωνισμῶν, που άπαιτοῦσε γερά και γυμνασμένα σώματα.

"Ας πάρουμε τήν άπεικόνιση τής Παναγίας στα έργα τέχνης διαφόρων λαῶν. Τὸ θέμα τους είναι ένα, τὸ ίδιο πρόσωπο. "Αν είταν άλλο απ' τὸ ένα στ' άλλο έργο, δε θά μάς φαινόταν τόσο παράξενο τὸ ότι θ' άλλαζε από έργο σε έργο ή

τεχνοτροπία και θά'ταν διαφορετικά τὰ μέσα έκφρασης. 'Επίσης θά χρειαζόταν μεγαλύτερη προσοχή, για νά δώμε τί άλλο μπορούσε νά δώσει τή διαφορά στα έργα. Μά στις παραστάσεις που διαλέξαμε τὸ θέμα εἶναι κοινό. 'Απεικονίζουν ἕνα πρόσωπο, μάλιστα μιὰ Θεότητα. Καί μ' ὄλο που εἶναι ἕνα σύμβολο τῆς ἴδιας θρησκείας, ποιά διαφορά ὑπάρχει ἀπ' τὴν Παναγία τῆς Μελανησίας ἢ τῆς Μαχόμενης, ὡς τίς βυζαντινές ἀγιογραφίες καί τίς μαντινίνες τοῦ Ραφαήλου! Δὲν εἶναι μόνο ἡ διαφορά τῆς σωματικῆς διάπλασης ἢ τοῦ χρώματος. Μὲ τὰ ἴδια σωματικά χαρακτηριστικά θά μπορούσε νά δώσει κι ἕνας Εὐρωπαῖος τὴν Παναγία, μὰ ὁ Μελανήσιος δὲ θά ἀναγνώριζε στὸ πρόσωπό τῆς τὴν Παναγία, ὅπως κι ὁ Εὐρωπαῖος δὲ θά τὴ γνῶριζε στὴν εἰκόνα τῆς Μελανησίας ἢ τῆς 'Αφρικῆς κι ἂν ἀκόμα εἶταν ἄσπρη, μ' ἀνάλογη σωματικὴ διάπλαση μὲ τὴν εὐρωπαϊκὴ. 'Εκεῖνο που δίνει τὴν ἰδιομορφία στὶς παραπάνω ἀπεικονήσεις εἶναι ἄλλο πράγμα. Εἶναι τὰ ὕλικά ἐκφραστικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν καί στὴν μιὰ καί στὴν ἄλλη περίπτωση καί ὁ τρόπος που χρησιμοποιήθηκαν. Εἶναι ἀκόμα τὸ περιεχόμενο — κι αὐτὸ φαίνεται περισσότερο στὸ τραγούδι ἢ στὸ χορὸ ὅπου τὰ τεχνικὰ μέσα λείπουν — που ἐκφράζει καί γεννᾷ στὴ μιὰ περίπτωση γνῶριμα αἰσθήματα στὸ Μελανήσιο καί τὸν συγκινεῖ, ἐνῶ στὴν ἄλλη τὸν ἀφήνει ἀδιάφορο ἢ τοῦ δίνει μιὰ συγκίνηση διαφορετικὴ ἀπὸ κείνη που πῆγαινε νά τοῦ δώσει τὸ ἔργο.

'Αν ψάξουμε πίσω ἀπ' τὰ ἐκφραστικά μέσα καί τὴν αἰσθητικὴ δύναμη τοῦ ἔργου νά συγκινεῖ, θά βροῦμε τίς τεχνικὲς δυνατότητες ἐνός λαοῦ σὲ μιὰ ὀρισμένη ἐποχὴ καί τὸν τρόπο τῆς ζωῆς του. Τεχνικὲς δυνατότητες καί τρόπος ζωῆς δὲ σημαίνουν παρὰ παραγωγικὲς δυνατότητες ἀγαθῶν καί κοινωνικὲς σχέσεις, παραγωγικὲς σχέσεις.

'Η καθυστερημένη πρωτογονικὴ οἰκονομία καί ἡ ἀποικιακὴ ὑποδούλωση τῶν λαῶν τῆς Ν. 'Αφρικῆς καί τῆς Μελανησίας ἔδωσαν στὸ πρόσωπο τῆς Θεότητας τὴν ξοανικὴ παράσταση καί τὴν ἀνησυχία — τὸ ἀνάμιχτο μ' ὀργὴ παράπονο τῶν ὑποδουλωμένων λαῶν.

'Η κάθε χώρα, στὸ μέτρο που οἱ παραγωγικὲς συνθήκες τὴ χωρίζουν ἀπὸ μιὰν ἄλλη, δημιουργεῖ καί τὴ δική της ἀντίληψη γιὰ τὸ καλὸ καί τὸ ὠραῖο. 'Ενα δημοτικὸ μας τραγούδι λέει:

Χαίρεται ὁ πεῦκος στὶ δροσιές κι ὁ ἔλατος στὰ χιόνια,
χαίρετε ὁ Τοῦρκος στ' ἄλογο κι ὁ Φράγκος στὸ καράβι.

'Αλλὰ καί μέσα στὴν ἴδια κοινωνία — μπορεί νά παρουσιάζεται διαφορετικὴ ἀντίληψη γιὰ τὸ ὠραῖο ἀπὸ μιὰ κοινωνικὴ ὁμάδα ἀνθρώπων σὲ μιὰν ἄλλη, ὅταν ὁ τρόπος τῆς ζωῆς τους, που καθορίζει τοὺς ὅρους τῆς τέχνης, διαφέρει. Οἱ αἰσθητικὲς ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὴ μιὰ τάξη στὴν ἄλλη ἀλλάζουν.

Κάτω ἀπ' ὅτι βλέπουμε ὑπάρχει ἕνας χώρος ἀπ' ὅπου ἔχει βλαστήσει. Οἱ δυνάμεις που συντελοῦν στὴν ἀνάπτυξη αὐτοῦ που βλέπουμε, χαρακτηρίζουν τὸ εἶδος τῆς ποιότητάς του, δίνουν τὸν τόνο σ' ὅλη τὴν ἐπιφάνεια καί διαμορφῶνουν τὸ μέσο κοινωνικὸ ὄρο τῆς ἀνθρώπινης κρίσης. 'Όταν οἱ τροφδοτικὲς δυνάμεις ἀρχίζουν νά μεταβάλλουν ὀργανικὴ σύσταση, νά μαραινοῦνται μὲ τὴ μορφή που τίς γνωρίσαμε καί ν' ἀλλάζει ὁ συσχετισμὸς τους, σημαίνει πὼς στὸ ὑπέδαφος δημιουργοῦνται προϋποθέσεις, ὄροι, γιὰ μιὰ καινούργια πραγματικὴ κατάσταση, που πάει νά γίνει κατάσταση. Τὰ νέα βιώσιμα στοιχεῖα ἀρχίζουν νά δίνουν τὸ δικό τους περιεχόμενο στὴν ἐπιφάνεια, ὥσπου νά γίνουν καί τοῦτα κατάσταση καί νά συνεχιστεῖ ἡ ἴδια πορεία τῆς ἀλλαγῆς.

'Η ἱστορία δὲ σταματᾷ. 'Απὸ καιρὸ σὲ καιρὸ σχηματίζεται ἕνας περισσότερο ἢ λιγότερο σταθερὸς ὀργανισμὸς, που ἐπικρατεῖ, γεννᾷ ἐπιφανόμενα καί διακλαδώσεις, που κυριαρχοῦν μὲ τὴ σειρά τους καί δεσποζοῦν στὴν ἐπιφάνεια. Σύγχρονα, ὀρμάζοντας τὸ ὀργανικὸ σύνολο, θερμαίνει ὄλο καί περισσότερο μένα του τὸ σπῆρο, που θά σπάσει τὸ περίβλημα, γιὰ ν' ἀνοίξει τὸ δρόμο σ' ἕνα καινούργιο στάδιο, μὲ δικά του γνωρίσματα καί ἐπιφανόμενα. Τέτιο ἐπιφανόμενο κ' ἡ τέχνη ἀντανάκλᾷ ἀπ' τὴ μιὰ τὴν κατάσταση κι

ἀπ' τὴν ἄλλη, ὅταν ἀρχίζουν ν' ἀναπτύσσονται οἱ προϋποθέσεις τοῦ μέλλοντος, τὰ καινούργια στοιχεῖα που γεννιοῦνται μέσα στὸ παρόν.

Αὐτὸ σῆμερα, ὕστερα ἀπ' τὴν ἀνάπτυξη που πῆραν οἱ κοινωνικὲς ἐπιστῆμες, φαίνεται κοινὸ, ἀπλὸ κ' ἴσως λίγοι θά 'ταν ἐκεῖνοι που θά τὸ ἀμφισβητούσαν. Μά πρέπει νά γίνει διάκριση ἀπ' τὰ γνωρίσματα, που παίρνει ἡ τέχνη ἀπ' τοὺς σταθμούς καί τὰ ἱστορικὰ ἀποχτήματα τῆς κοινωνίας κι ἀπ' τὰ γνωρίσματα ἐκεῖνα, που εἶναι συστατικά στοιχεῖα τῆς οὐσίας τῆς κι ἀποτελοῦν τοὺς βασικοὺς ὄρους τῆς λειτουργίας τῆς.

'Όταν, λογουχάρη, λέμε πὼς ἡ τέχνη εἶναι ταξικὴ, τοῦτο δὲν πάει νά πει πὼς δὲν μπορεί νά ὑπάρξει τέχνη καί χωρὶς τάξεις. 'Ο ταξικὸς χαρακτήρας εἶναι συνέπεια τῆς ταξικῆς ὑπόστασης τῆς κοινωνίας. 'Απ' τὴ στιγμή που μιὰ κοινωνία ἀρχισε νά χωρίζεται σὲ τάξεις, ἡ διαλεκτικὴ τῆς ἐξέλιξη πῆρε τὸ χαρακτήρα τῆς πάλης τῶν τάξεων. Μά ἡ πάλη στὴ διαδικασία τῆς σύνθεσης ἀντιθέσεων, που ἀποτελεῖ τὴν κινητήρια δύναμη τῆς ἱστορίας, δὲ σημαίνει πὼς πάντα πρέπει νά ἔχει ὡς σύμφυτο ὄρο ταξικὸ περιεχόμενο. 'Ο ἄνθρωπος βρίσκεται ἀντιμέτωπος μὲ χίλιες δυὸ δυνάμεις: Μὲ τ' ἄγνωστο καί τὴ φύση, μὲ παλιές ἐπιβιώσεις καί τὴ συνήθεια, που πολλές φορές ἐπιμένουν νά βαραινουν πάνω του, παρότι παρουσιάζονται δυνατότητες νά γίνει παράγοντας μιᾶς ἀλλαγῆς, ἀκόμα καί μὲ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του. Εἶναι φοβερὴ ἡ πάλη που γίνεται σὲ μερικὸς ἤρωες μυθιστορημάτων μέσα στὸ ἴδιο πρόσωπο. Εἶναι ἀπειρες φορές που ὄλοι δοκιμάζονται δυνατότητες νά γίνει ἀνθρώπος νιώθει νά βρίσκεται ἀνάμεσα σὲ δυὸ δυνάμεις, που ἡ μιὰ τὸν κρατᾷ δεμένο κ' ἡ ἄλλη τὸν τραβάει πρὸς τὰ μπρός. Εἶναι ὑποχρεωμένος νά πάρει μιὰ θέση, ἂν δὲ θέλει νά διχοτομηθεῖ ἢ νά μείνει ἀχμάλωτος στὸ κελλί, ὅπου θ' ἀπομονωθεῖ. Πρέπει νά βοηθήσει στὴν ἐπιταγὴ που ἀντιπροσωπεύει τὸ κοινωνικὸ αἴτημα τῆς ἐποχῆς. 'Απ' τὴν ἄλλη τέτια αἴτήματα, ὅπως οὐτὸ που ἐπιβάλλει σῆμερα ἡ καινούργια δυναμικὴ, π' ἀνοίγει οὐρανούς καί ὀρίζοντες, ἀπαιτοῦν μεγαλύτερη συσπείρωση σ' ὄλο καί πιὸ γενικὰ ἐνιαῖο σύνολο τῶν ἀνθρώπων, γιὰ καινούργιες κατοχτήσεις.

(Συνεχίζεται)

Θ. Τάσιος

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΟΙ ΕΡΩΤΕΣ

Πλατάγιαζεν ἡ σκόνη
ἀπ' τὴ γυμνὴ πατοῦσα...

"Εφευγα, ἀφηνόμου
στὸν ἄερα ἔλαφρὸς
γυμνὸς στὸ φῶς.

Δίψα τῆς λίμνης
τῆς κόρης κάλεσμα
σάλεμα τῶν ρουθουινῶν...

Κι ὦ
ἡ δροσιὰ που ἀνεβαίνει
ὡς τὰ νεφρὰ ἀπρόσμενη
καί τὸ νερὸ που ἀπαλοπνίγει

τὰ μάτια ὀλάνοιχτα
Χαρά μου,

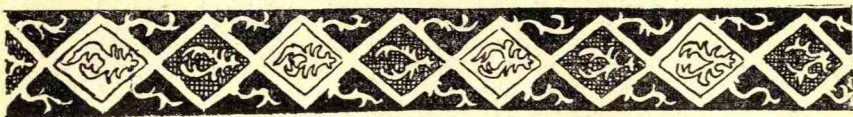
ἀπ' τὸ χέρι που σφίκτηκε πάνω μου
ἀπ' τὰ μάτια που σφίχτηκαν

[στὰ μάτια μου]

Κι ὦ,
γαλάζιε οὐρανέ,
σταγόνες που ραντίζει τὸ φύλλο

[στὰ ξάστερα μέτωπα,

τὸ ὑγρὸ κορμὶ τῆς Δάφνης
ἢ γαλάζια καρδιά μου...

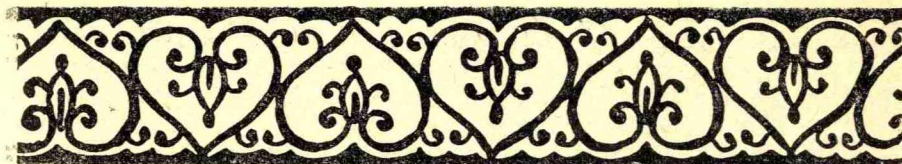

Τάκης Μανδρέκας
ΓΡΑΜΜΑ

Τὰ δάκρυά μου τᾶκανα μελάνη
καὶ τοὺς πόνους τῆς καρδιάς μου πέννα
γιὰ νὰ γράψω σὲ σένα,
ἀγαπημένε μου ἀδερφέ
ποὺ πλανίσαι, χτυπώντας τὸ ροζιασμένο ραβδί σου,
πέρα μακριά : στὰ μονοπάτια τῆς Ἀνυπαρξίας . . .
Ἀδερφέ μου,
στοὺς ἀγνωροὺς τόπους ποὺ γυρνᾷς
ἀντὶ γιὰ πλοῦτια ποὺ γυρεύεις,
θὰ βρεῖς σκόρπια καὶ μαραμμένα νεκρολούλουδα
ποὺ στόλισαν τὸ φέρετρό τῆς Ἀνθρώπινης Χαρᾶς . . .
Γι' αὐτὸ ἀδέρφι μου μικρό,
κάνε τὸ σύγνεφο τῆς μέρας ἄτι
καὶ τίς ἀχτίνες τοῦ γήλιου χαλινὰ
καὶ κάλπασε στὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.
Οἱ στογάτες τῆς πατρίδας εἶν' ἀκίντνες
κι' ὁ ἀγέρας εἶναι ἀπαλὸς σὰν τὸ μητρικὸ χᾶδι . . .
Ἔλα, λοιπόν, ἀγαπημένε μου ἀδερφέ,
τὸν ἐρχομὸ σου τὸν προσμένουμε
σὰν ἀκριβό, θεϊκὸ κανίσκι . . .

Νότα Ξενοῦλη
ΤΑΞΙΔΙ

Ὅλοι κάποιο ταξίδι προσμένουμε,
τὸ ταξίδι στὸ θάνατο βάρκα
κάποιο φέρετρο θάνατι κι' ἢ σάρκα
θὰ χαθεῖ. Τὴν ἀλήθεια κι' ἂν γδεύουμε
καὶ τροφή στὰ σκουλήκια κι' ἂν δίνουμε
πάντα γιὰ μᾶς θὲ νὰ μένει
μὲ τ' ἀθάνατο φῶς νὰ μᾶς δένει
στὴ ζωὴ μὲ τὸ κάτι νὰ μείνουμε . . .

Κώστας Φωτεινὸς

ΤΡΙΚΥΜΙΑ ΣΤΟ ΙΟΝΙΟ

— ΔΙΗΓΗΜΑ —

Πάνου ἀπὸ τὰ Σταυρωτὰ ἀγνάντευε πολλές φορές τὰ σταυρο-
δρόμια τοῦ κάμπου, ἔβανε τὸ χέρι στὸ κούτελο καὶ πάλευε νὰ
ξεχωρίσει μέσα στὴν ὀμίχλη, τὴν μακρυνὴ πολιτεία. Μὰ ἐτοῦτο τὸ
Λιοβόρι, ποὺ ξερνάει τὸ Ἴονιο, ἄπλωνε στοὺς κάμπους καὶ στὰ ρα-
χοῦλια, παντροῦ μιὰν ὀμίχλη, μιὰν ἀντάρα, κρύβονταν ἡ γῆς κάτου
ἀπ' τὴν ἀνάερη στάχτη κι' ἔβραξε ἀπ' τὴ ζέσσα. Ὡστόσο τὸ Ἴονιο
ἦταν πάντα ἀνάστατο, χτύπαγε στὰ ἀπότομα ριζὰ τῆς Ἐλάτης καὶ
βόγκαγε, μερόνυχτα κάθε τόσο, ἡ θαλασσοταραχὴ. Τέτοιες μέρες τὸ
ἀνταρτολόγι τοῦ καπετὰν - Περβόλα ζήτηγε ἓνα σπιτάκι, μιὰν αὐλὴ
μὲ μιὰ κληματαριά, μιὰν ἡσυχὴ γυναίκα — ἃς ἦταν ἄσκημη — μ' ἓνα
μωρουδάκι στὴν ἀγκαλιά. Τέτοιες μέρες τὸ Ἴονιο τοὺς ἔδινε μελαγ-
χολία, ἀπαγοήτεψη. Ὁ καπετὰν - Περβόλας κι' αὐτὸς κάθονταν ὄρες
καὶ σκέφτονταν, ξαρμάτωτος, ξεκούμπωτος μπροστὰ στὸ στήθος, μὲ
τὰ μαλλιαρὰ πέτα του ὄξω σὰν Ἡρακλῆς. Ποῦ καὶ ποῦ τὰ μάλαζε μὲ
τὴ φούχτα του, ἐνῶ σκέφτονταν, σκέφτονταν συνέχεια . . .

Ὅταν πάλε τὸ Ἴονιο γέλαγε κι' ἡ ἀχνιὰ ξεσκέπαζε τοὺς κάμπους,
τὰ ραχοῦλια, τὰ χωριά, τὰ δέντρα, τὸ παλιὸ Βενετσάνικο κάστρο,
γέλαγαν κι' ἐτοῦτοι. Γεύονταν ἡ καρδιά τους δροσερὸ ἀεράκι, νει-
ρεύονταν μάχες, γυμνάζονταν κι' ἀγκάλιαζαν μὲ τὴν καρδιά τους ὄλο
τοῦτο τὸ Ἴονιο, γίνονταν ἄντρες. Τότε κι' ὁ καπετὰν - Περβόλας κα-
μάρωνε τοὺς λεβέντες, κατέβαινε στὰ κοντινὰ χωριά καὶ τοὺς ἔφερνε
καπνὸ ρουμελιώτικο.

. . . Τοῦτο τὸ πρῶινὸ πάλε τὸ Ἴονιο ἔστειλε τὸ Λιοβόρι, σκέπασε
μὲ ἀχνιὰ τοὺς κάμπους καὶ τὰ ραχοῦλια κι' ἡ πολιτεία κρύφτηκε μέσα
στὴ στάχτη. Μὰ ὁ καπετὰν - Περβόλας δὲν σκέφτονταν ξαρμάρωτος,
ὅπως πρῶτα, δὲν ἦταν ξεκούμπωτος, στήλωνε τὰ μάτια γιὰ νὰ ξεχω-
ρίσει μέσα στὴν ἄχνα τὸ παλιὸ Βενετσάνικο κάστρο. Τέτοιες ὄρες τὸ
μουαλὸ τοῦ καπετὰν - Περβόλα ἔβγανε σπίθες, γίνονταν Ἡρακλῆς
ποῦχε νὰ διαλέξει ἓνα δρόμο. Κι' ὕστερα κάλεσεν ὄλους μὲ τὸ χέρι,

σχημάτισαν εκείνοι ένα γύρο, τούς κοίταξεν από την κορφή ως τα νύχια και βγάζοντας μιαν ανάσα πήρε να τούς μιλήσει.

— Αϊ παιδιά, πάλε σās ξαναβλέπω ύστερ' από δυο μέρες καλώς σās βρήκα και χαίρουμαι μαζί σας.

Πήρε ένας τὸ λόγο, ὁ Ρόκος.

— Καλώς μās ἤρτες καπετάν - Περβόλα, και μεις χαιρόμαστε πὸ ξαναβλέπουμε τὸν κύρη μας στὸ λημέρι. Δυο μέρες τώρα εἴμαστε σάν ὄρφανά, νιώθουμε τὸν ξενητεμό σου, καπετάνιε, και σέ θέλουμε νὰ μείνεις πιά δῶ, νὰ ξαποστάσεις κιόλας.

— Δὲν ξαποσταίνω ἄγῶ, εἶπεν ὁ καπετάν - Περβόλας. Ἐγὼ δὲν πρέπει νὰ ξαποστάσω ἄλλο πιά, πρέπει να παλαίψω μαζί σας, πρέπει νὰ παλαίψω. Οὔτε μπορῶ νὰ μείνω μαζί σας, ἂν δὲ βροῦμε κάποιον πὸν λείπει ἀνάμεσά σας.

Πάλε ὁ Ρόκος ἔλαβε τὸ λόγο.

— Νὰ μὲ συμπαθῆς καπετάν - Περβόλα, πὸν κόβω τὴ κουβέντα σου, ζητῶ συμπάθειο κι ἀπὸ τὰ παιδιά. Τὸν Τζανῶλη τὸν εἶδαν λέει, κάτου στὴ Λυγιά, δεμένον, ἔτοιμο γιὰ τὸ κάστρο.

Ἄστραψαν τὰ μάτια τοῦ κύρη, φωτίστηκαν και φάνηκαν νὰ ζωγραφίζονται μέσα ὄλα τὰ Σταυρωτά. Χίλιοι δρόμοι χαρακτήκαν πάνω ἀπ' τὰ φρύδια του και χίλιες σκέψεις κατέβηκαν στὸ μυαλό του. Πήρε μιὰν ἀνάσα και ξανάρχισε νὰ μιλάει.

— Σχωρᾶτε με παιδιά πὸν παίρνω ἀπόφαση τέτοια, γέροντας ἐγὼ νὰ κατεβῶ κάτου στὸ κάστρο. Μὰ πρέπει.

Τὴ μάτια του ἄστραψαν, τὰ φρύδια του σμίξανε, ξανάπε «πρέπει» κι ἄρχισε νὰ τρέχει στὸν κατήφορο. Ξαφνιάστηκαν τὰ παιδιά, πήραν ν' ἀρματωθοῦν, πήρε και ὁ Ρόκος ἀπὸ πίσω τὸν καπετάν - Περβόλα.

— Δὲν πρέπει, φώναξε. Σὲ χρειάζεται ἀκόμα ὁ κόσμος, καπετάν - Κωσταντῆ Περβόλα, ἔχεις ἀσκέρι, αὔριο ἂν χαθεῖς πάνε ὄλοι σπίτια τους, πάει ἡ Λευκάδα, πέφτει σάν γυναῖκα στὴν ἀγκαλιά τοῦ Βενετσάνου. Πουλιέται τότε, καπετάν - Περβόλα, ... Γύρνα, ἂν θέλεις.

Γύρισεν ὁ ἄλλος τὸ κεφάλι μὲ τὰ μάτια δακρυσμένα. Κοίταξε τὸν νιδὸν ἀντάρτη.

— Δὲν πρέπει, ξανάπε κείνος.

Ἄ Περβόλας πετάχτηκε σάν ἀπὸ βαριὸ λήθαργο.

— Γιατί;

— Γιατί καπετάνιε, πάει τὸ ἀνταρτολόγι, σκορπιέται. Σὲ ζητᾶει ἡ Λευκάδα.

— Μὲ ζητᾶει κι ὁ Τζανῶλης, Βασίλη Ρόκο.

— Ἄ Τζανῶλης, καπετάν - Περβόλα δὲν μετριέται ἴσα κι ὁμοια μὲ τὴν Λευκάδα.

Ἐκατσε κάτου ὁ ἄλλος, κοίταξε τὸν ἀντάρτη, τὰ παιδιά πὸν ἔρχονταν, κοίταξε μετὰ τὰ Σταυρωτά. Ἐνιωθε μέσα του μιὰν ἐπανάσταση, σάν τὴν τρικυμία πὸν ἔχει τέτοιες ὄρες τὸ Ἴόνιο. Ὑστερα πήρε νὰ μιλήσει.

— Βασίλη Ρόκο, τὸν πήρα μικρὸν σὲ τοῦτο τὸ πλιάτσικο. Μαζί

μου γεύουνταν τὴ χαρά, μαζί μου ἔνιωθε τὴ θλίψη μου. Τώρα πρέπει μαζί του νὰ γευτοῦμε τὸν πόνο του.

Σίμωσεν ὁ ἄλλος, πήρε μιὰ βαθιὰν ἀνάσα.

— Σχώρα με καπετάν - Περβόλα πὸν μὲ τέτοια θάρρετα μπαίνω στοὺς λογισμούς σου. Εἶμαι ἓνας φτωχὸς ἀντάρτης, κι ἔμαθα νὰ μιλάω λεύτερα. Γὼ δὲν μπορῶ τὰ κάμω τίποτα, γιὰ νὰ πάρεις τὸ δρόμο γιὰ τὰ λημέρια μας, εἶμαι κατώτερός σου. Μὰ τούτη τὴ στιγμή, καπετάν - Περβόλα σὲ ζητᾶει ἡ Λευκάδα. Ἄ Τζανῶλης εἶναι ἓνας ἄντρας, δὲν πονάει, εἶναι χαρούμενος πὸν δίνεται στὸ θάνατο γιὰ τὰ Σταυρωτά.

Ἄ ἄρχικαπετάνιος τοῦ Ἰόνιου στήλωσε τὰ μάτια στὸν φαλακρὸν ἀνήφορο, κάρφωσε τὸ βλέμμα ψηλά στὴν Ἐλάτη. Τέτοιες ὄρες πὸν παραχορεύει τὸ Ἴόνιο κι ἡ ἄχνα σκεπάζει ραχούλια και κάμπους, πρέπει νὰ σκέφτεται, νάχει ξεκούμπωτο τὸ μαλλιαρὸ στήθος κι ὄλο νὰ σκέφτεται, σάν Ἡρακλῆς πὸν ἔχει νὰ διαλέξει ἀνάμεσα σὲ χίλιους δρόμους. Και νὰ θυμάται, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὴν ἄχνα τοῦ κάμπου, γιομάτος στοχασμούς... Πρέπει νὰ θυμάται.

ΚΩΣΤΑΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ

Νέστωρ Ἐρανίδης

ΣΤΟΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΙΣΧΙΑ

Φτωχὲ τραγουδιστῆ

πὸν τὴν καρδιά μου ξαναμάτωσες

μὲ τῆς κιθάρας τὸ νανούρισμα

και τὰ γλυκά σου λόγια...

Πῶς ἔμοιαζε στ' ἀλήθεια ἡ μουσικῆ

μὲ τῆς πατρίδας σου τὸ διψασμένο χῶμα

πὸν ἀναζητᾶει δίχως ἐλπίδα τὴ βροχή.

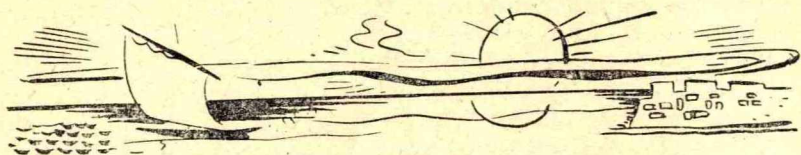
Μὲς στὶς βαθειὲς ρυτίδες τοῦ προσώπου σου

κάποιο σου δράμα διάβασα παλιό,

Ποιὸ ὄνειρο νᾶταν ποῦκουβε

τὸ παιδικὸ χαμόγελο

στὰ χεῖλια σου πὸν ἀνθοῦσε.

Μαρία Ἀδάμ

I

Ἐνας Θεὸς θάρθει στὸ σπίτι μου ἀπόψε.
Εἶδα τὰ βήματά του στὴν ἀκρογιαλιά
καὶ μάντεψα τ' ἀχνάρια του στὴν ἄμμο.

Θᾶχει μαλί του μιᾶς πορείας τὸν ἀχό,
τὴν πίκρα ποῦ τοῦ δώσανε οἱ ἀνθρώποι
καὶ θὰ προσμένει τὴν ἀπέραντη Σιωπὴ μου.

Τὰ δάχτυλά μου φρόντισαν γιὰ τὸ λιγνὸ κερὶ,
στὸ ἀστραφτερὸ νερὸ ἀντιφεγγίζει,
ὕγρη καὶ καφετιὰ ἡ χέρσα γῆς μου.

Μι' ἀφώνη προσμονή. Ὅλα εἶν' ἔτοιμα.
Πίσω ἀπ' τὰ τζάμια λύνω τὰ μαλλιά μου.
Τσομάζω μὲ τὴν καταχνιά ποῦ ἀπλώνεται
καὶ μὲ βυθίζει πιότερο στὴν ἔκστασή μου.

Μαρία Παπαλεονόρου

Nel mezzo del cammin...

Τὴν θύρα σου ἀντικρύζω τρομαγμένη,
ζωὴ τοῦ φθινοπώρου.
Δεσμὰ μὲ τυραννοῦν αὐτοῦ τοῦ χώρου·
δὲν ξέρω νὰ διαβῶ γαληνημένη.

Ὁ ἰδρώτας κομποδιάζει στὴ θωριά μου.
μονάχη πῶς νὰ φύγω γιὰ κεῖ πέρα . . .
δὲν σύλλεξα τὸ φῶς ἀπὸ τὴν μέρα
νὰ τὸ φυλάξω, μνήμη, στὴν καρδιά μου.

Τὰ πάθη κρυφοκαῖνε στὸ κορμί μου
δὲν λαμπαδιάσαν στὸν καθάριο ἀγέρα.
Τοῦ στοχασμοῦ τὴν μυρωμένη σέρρα
μολύνει ἀσυγκράτητη ἡ ὄρμή μου.

Καὶ πῶς νὰ τὴν διαβῶ τὴν παγωμένη
θύρα τῆς μοναξιάς καὶ τῆς γαλήνης . . .
Μωρὰ παρθένος ἡ ψυχὴ μου μένει
μακριὰ ἀπὸ τὴν χάρὰ ποῦ δίνεις.

Γιαννούλα Πήτερ Τζέημς

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Ὁ νοῦς ὁ γοργοτάξιδος κι ἡ ξελογιάστρα ἡ μνήμη
πολὺ συχνὰ μὲ φέρνουνε στοὺς κόλπους σου Αὐδήμι.

Μὲ φέρνουν στ' ἀκρογιαλία σου μὲ τὰ στρωτὰ χαλίκια
ποῦ λάμπαν κατακάθαρα χωρὶς ἀφροὺς καὶ φύκια
ποῦ μὲ ἀκοίμητη στοργὴ καὶ τρυφερὴ φροντίδα
τά πλενε καὶ τὰ χάϊδευε γλυκὰ ἡ Προποντίδα
ποῦ γρούποι ξεφορτώνανε ψάρια ποῦ λαχταροῦσαν
κι ἀπὸ τὸ δίχτυ στὸ νερὸ πολλὲς φορὲς γλυστρουῦσαν.
Στὰ ὑψηλὰ πλατάνια σου ποῦ σκέπαζαν τὸν ἥλιο
τὰ πουλιὰ εἶχαν στὰ κλώνια τους ὀργιαστικὸ βασιλεῖο
στὶς ὄμορφες χαράδρες σου στὰ δροσερὰ βουνά σου
στὶς γραφικὲς σου ρεματιὲς στὰ γάογαγα νερά σου.

Ἐχει ἡ φύση ὀμορφιὲς κι ἐδῶ ποῦ ζῶ στὰ ξένα
ἔχει βουνὰ πανύψηλα καὶ δάση στοιχειωμένα
ἔχει κοιλάδες ἀνθηρὲς καὶ λίμνες χρυσταλλένιες
ἔχει ὀμορφιὲς ποῦ ὁ ἀνθρώπος βρῖσκει παραμυθένιες.

Ὅμως γιὰ μένα, τί εἶναι αὐτὰ καὶ τί ἀξίζουν τάχα;
Ἡ πιὸ ὀμορφὴ γωνιά τῆς γῆς στέκεις ἐσύ, μονάχα!

Γιάννης Κορίδης

Η ΝΥΧΤΑ ΜΕ ΠΑΡΑΣΕΡΝΕΙ

Ἡ νύχτα μὲ παρασέρνει στὰ βάθη τῆς.

Ἐκδηλῆ Σελήνη τὰ μάτια σου

[μὲ προκαλοῦν

στῆς ἐξοχῆς τὴν ἀπέραντη γαλήνη.

Γυμνὸ τὸ στήθος μου ἀφουκράζεται

[τοὺς ἤχους

τῶν μικρῶν βλασταριῶν ποῦ μεγαλώνουν

Κάποτε εἶπουν πέτρα καὶ χῶμα

—ἔτσι αἰσθάνθηκα τὴ πρώτη ζωὴ μου—

ὕστερα μεγάλωσα στὸ πλαίσιο

[τῶν λουλουδιῶν

κι' ἄκουσα τὸ τραγούδι τῶν πεύκων.

Κάθε κίνηση καὶ μιὰ ὑπόσχεση

[στὸ εἶναι μου.

Ἡ θάλασσα γυναῖκα ἔμπειρη

νύχτες σὰν κι' οὐτέξ ποῦ ἐκτροχιά-

[μὲ συντροφεύει

κι' ἐγκαταλείπω τὸν ἑαυτὸ μου

[ζουμαί

Φωνὴ γνῶριμη τῆς γλυκειᾶς

[στοὺς δρόμους.

κύκλοι στὴ νιόβγαλτη σάρκα μου

ἀποτυπώματα οἱ ἀπολαύσεις μένου.

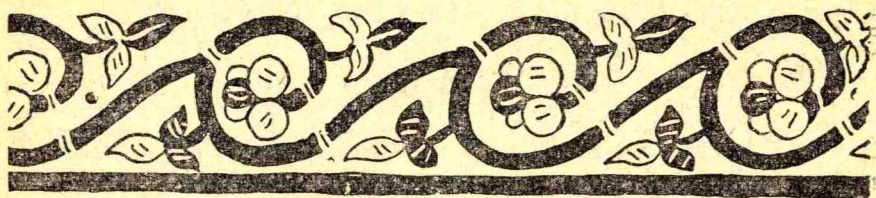
Δὲν εἶναι τὸ πρόσωπο τῆς Λεύκας,

τὸ μυστικὸ ἀγκάλιασμα

[τῶν κυπαρισσιῶν.

Κάποια ἄλλη στιγμὴ ἀνέκφραστη

μ' ἔχει κερδίσει.

Πέτρος Τριαντάφυλλος
ΠΟΡΤΡΕΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΗΡΟΔΟΤΟ

Ο ΙΠΠΙΑΣ

ΖΩΝΤΑΝΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ, πολύ ενεργητικό, από τους ανθρώπους που δέν τὸ βάζουν κάτω ὡς στὸ σημεῖο πού καὶ τὴν προδοσιὰ νὰ μὴν τὴ λογαριάζου καὶ τὰ πιὸ μυσαρὰ κακουργήματα, φτάνει νὰ τὸ ζητάει ὁ σκοπὸς τους. Αὐτὰ ἔχει, λίγο ὡς πολὺ, ἡ πολιτικὴ, ὅποιος σμίξει μαζί της. Ὁ σπαρταριστὸς ψυχωμὸς του, συνδυασμένος μ' ἕνα μακιαβελισμό, φάνηκε ἀπὸ παλιὰ ἀκόμα. Τὸν καιρὸ δηλ. πού ὁ Πεισίστρατος ὁ πατέρας του, ἀναγκασμένος νὰ παρατήσει τὴν τυραννίδα γιὰ δευτέρη φορά, ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, καὶ ρίχνοντας ἄγκουρα στὴν Ἐρέτρια πῆρε νὰ συσκέφτεται μὲ τὰ παιδιὰ του τί νὰ κάνου. Μέσ' στὶς γνώμες τίς πολλές, ποῦχαν ἀκουστεῖ, νίκησε τοῦ Ἰππία ἡ πιὸ φουριόζα: νὰ ξαναγυρίσει ὁπωσδήποτε πίσω στὴν Ἀθήνα ὁ πατέρας τους τύραννος, τύραννος γιὰ τρίτη φορά. ἔστω. Νὰ μὴν τὰ πολυλογούμε, πεθαίνει ὁ Πεισίστρατος καὶ τὸν κληρονομᾷ, νὰ ποῦμε, στὴν τυραννίδα ὁ μεγαλύτερος ὁ γιὸς του, αὐτὸς ὁ Ἰππίας. Τέσσερα μόνο χρόνια θὰ προφτάξει νὰ τυραννέψει, μὰ τὴν περίοδο τούτη τὴ μικρὴ τὴν αἰστάνουνται ἀπάνω τους πολὺ βαρεῖα οἱ Ἀθηναῖοι, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὸν ξεπαστρεμὸ τοῦ ἀδερφοῦ του Ἰπάρχου ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς τυραννοχτόνους, ὅπως ὀνοματίστηκαν, τὸν Ἀρμόδιο καὶ τὸν Ἀριστογείτονα. Κ' εἶναι φαρμάκι ποτισμένος γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ Ἰππίας ἐναντία σ' ὄλο τὸν πληθυσμὸ τῆς Ἀθήνας. Πάντως, τὸ πολιτικὸ κλίμα τῆς Ἀθήνας δὲ σηκώνει πιὰ, φαίνεται, τὴν τυραννίδα. Γι' αὐτὸ κι ἀπαλλάχτηκαν τόσο γλήγορα οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸν Ἰππία καὶ τοὺς ρέστοις Πεισιστράτιδες. Λοιπὸν, σηκώθηκαν κ' ἔφυγαν αὐτοὶ γιὰ τὸ Σίγειο, κεῖ κατὰ τὸν Ἑλλησποντο καὶ κοντὰ στὸ Σκάμαντρο ποταμὸ τῆς παλιᾶς Τροίας, μέσα σὲ πέντε μάλιστα μέρες πού τοὺς δώσανε διορία οἱ Ἀθηναῖοι νὰ τοὺς ἀδειάσουν τὴ γωνιά. Μὰ — ὡς τὸ ποῦμε τώρα ἔτσι, αὐτοῦ στὸ Σίγειο δὲν τὸν ἀφίνει καθόλου ἡσυχὸ ἡ πολιτικὴ κατάσταση τῆς Ἑλλάδας. Καὶ καθὼς τοὺς σύφερε τοὺς Σπαρτιάτες νᾶχει ἡ Ἀθήνα τύραννο κυβερνήτη κι ἀφέντη τῆς καί, μὲ τὸν τρόπο αὐτό, νὰ τὴν ἔχουν δεμένη, νὰ μὴ μπορεῖ νὰ πάει μπρός, νὰ νάπτουχθεῖ, νὰ προοδέψει, ὅπως μπορούσε νὰ συβεῖ ἕνα τέτοιο πρά-

μα μὲ τὴ δημοκρατία, ἀποφασίζουν νὰ ξαναφέρου πίσω τὸν Ἰππία καὶ νὰ τὸν καθίσου πάλι τύραννο στοὺς Ἀθηναῖους. Ὅμως πρέπει νᾶχου καὶ τὴ γνώμη τῶν συμμάχων τοὺς οἱ Σπαρτιάτες. Ἔτσι, στὴ σχετικὴ σύναξη μὲ τοὺς συμμαχικοὺς ἀντιπρόσωπους τὸ χάνουν τὸ παιχνίδι οἱ Σπαρτιάτες. Μὲ κανένα τρόπο δὲ δέχονται οἱ σύμμαχοι νὰ ξανατυραννευτοῦν οἱ Ἀθηναῖοι. Ὅπου πῆρε τὰ βρεμένα του ὁ Ἰππίας καὶ γυρίζει πίσω, πού τὸν ἔφεραν αὐτοῦ νὰ τὸν ἔχου χαζίρι γιὰ νὰ τὸν καλοσκαμνίσου ἄλλη μιὰ φορὰ τύραννο στὴν Ἀθήνα, σὰν παίρνονταν εὐνοϊκὴ ἀπόφαση. Ὅπως ξαίρουμε, οἱ Κορθινοὶ ἀντιπρόσωποι μὲ τὸ Σωσικλή τους — μιὰ δοκιμασμένη δημοκρατικὴ ψυχὴ, αὐτοὶ εἶναι πού κέρδισαν τὴν ἀντιτυραννικὴ παρτίδα σ' αὐτὴ τὴν περίσταση. Κι ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει, πὼς ἡ ἀπάντηση, ὄλο χολή, τοῦ Ἰππία στὸ Σωσικλή ἦταν, πὼς θὰ τοὺς θυμηθοῦν, πολὺ θὰ τοὺς θυμηθοῦν τοὺς Πεισιστράτιδες οἱ Κορθινοὶ, σὰν τὰ χαλάσου καμιά φορὰ μὲ τοὺς Ἀθηναῖους. Ταπὶ λοιπὸν ὁ Ἰππίας, τὸ δίνει γιὰ τὸ Σίγειο πίσω, ὅσο κι ἂν τοῦ πρόσφερναν δῶρα ὁ Ἀμύντας, τῆς Μακεδονίας ὁ βασιλιάς, τὸν Ἀνθεμόντα κ' οἱ Θεσσαλοὶ τὴν Ἰωλκὸ. Γυρισμένος λοιπὸν στὴν Ἀσία, ζεῖ μέσα σὲ μιὰν ἀνέκοπη στενοχώρια, ἀπὸ τὸ φιάσκο του ἀδύνατο νὰ ἡσυχάσει μιὰ στιγμή. Ἀπὸ δῶ τὸ εἶχε ἀπ' ἐκεῖ τὸ εἶχε, ζυγώνει τοὺς Πέρσες, πιάνει σχέση μὲ τὸν Ἀρταφρένη, σατράπη ὄλου τοῦ Μικροσιὰτικου περιθαλάσσιου, κι ἀρχινᾷ τὰ φυτίλια ἐναντία στοὺς συμπατριῶτες του. Ζητᾷ μὲ κάθε τρόπο νὰ καταφέρει τοὺς Πέρσες νὰ ζητήσου ἀπὸ τοὺς Ἀθηναῖους, σῶνει καὶ καλὰ, νὰ γυρίσει πίσω ὁ Ἰππίας τύραννός τους. «Μὲ μένανε τύραννο κι ἀρχὸ στὴν Ἀθήνα» τοὺς ἔλεγε «εἶναι ἡ Ἀθήνα ὅσο δικιά μου, ἄλλο τόσο καὶ δικιά σας». Μὰ δὲν ἄργησαν νὰ μάθου τὰ καμῶματά του οἱ Ἀθηναῖοι καὶ στέρνου μαντάτορες στὶς Σάρδες καὶ λὲν τοῦ Ἀρταφρένη νὰ μὴν ἀκούει τίς λαμπαρδόνες τῶν ἐξόριστων τῆς Ἀθήνας. Ἀλλὰ τὸν εἶχε, φαίνεται, δουλέψει πολὺ καλὰ τὸ μεγαλοσιάνο αὐτὸν Πέρση ὁ δαιμονισμένος Ἰππίας, καὶ τοὺς ἀπηλογιέται: Ἄν θέλουνε νὰ ἡσυχάσου καὶ νὰ γλυτώσου ἀπὸ τίς φασαρίες, νὰ δεχτοῦν πίσω τὸν Ἰππία. Πράμα πού δὲν τὸ δέχτηκαν οἱ Ἀθηναῖοι, καί, πιὰ, καταλαβαίνει κανεὶς, ἀνοιχτὰ πιὰ τᾶχου βάλει μὲ τοὺς Πέρσες, πού δεξί χέρι τους καὶ συμβουλότορας θερμὸς τοὺς στέκει ὁ ἐλεεινὸς αὐτὸς Πεισιστράτιδης.

Ὅπου καὶ νᾶναι, ζυγώνου οἱ μεγάλες τοῦ 490 π. Χ. οἱ μέρες. Καὶ νὰ, γεμίζουν τὰ μαραθωνίτικα χωροφoκάμπια ἀσκήρια περoικὰ. Ὁ Ἰππίας μάλιστα εἶναι ὁ μυσαρὸς ὀδηγὸς τους. Τῶχει κρυφὴ χαρὰ, πού εἶναι πολὺ σιμὰ ἡ στιγμή πού θὰ βρεθεῖ μέσ' στὴν Ἀθήνα. Ἀναγάλιας ἀνατριχίλα τότε βαστάει, σὰν τὸ στοχάζεται. Καὶ τόση καὶ τέτοια εἶναι ἡ ἐλπίδα του γι' αὐτό, πού καὶ τὰ ὄνειρα πού βλέπει στὸν ὕπνο του ἐτοῦτες τίς μέρες τὰ ξηγᾷ κατὰ τὴν ἀποθυμιά του. Τὴν παραμονὴ τῆς μάχης, νὰ τί εἶδε ὅπως κοιμόταν τὴ νύχτα: βρέθηκε, λείει, στὸ ἴδιο κρεβάτι μὲ τὴ μάνα του. Τ' ἀπέικασμά του ἀπὸ τ' ὄνειρο ἦταν πὼς θάμπεῖ στὴν Ἀθήνα καὶ θὰ πάρει τὴν ἀρχὴ καὶ θὰ τὴν κρα-

τήσει ως πού να πεθάνει γέρος. Όνειροκρισιά της άρεσιάς του και της λαχτάρας του. Στο άναμεταξύ, τους σκλάβους από την Έρέτρια — γιατί αυτού βάρεσαν πρώτα οι Πέρσες, τους κουβάλησε στο νησί Αίγιλεια (τό σημερινό Στούρι), κεί στα στενά της Έγριπος, και τὰ περιάνικα πολεμοκάικα τάραξοβόλισε στα κατάγιαλα του Μαραθώνα δίνοντας διάτα στα ναυτάσκερα να βγούν στη στεριά. Μ' αυτά καταγινόταν ό Ίππίας, όπου σε μιὰ στιγμή φταρνίζεται και βήχει μαζι δυνατά, δυνατά κι άσυνήθιστα. Όπως ήταν περασμένος κάπως στα χρόνια, τὰ πιό πολλά δόντια του σελστηκαν μέσ' στις δοντοκοιλίες τους με τὸ τρανταχτερό τὸ βηχοφταρνητό. Ένα μάλιστα τοῦφυγε μέσ' απ' τὸ στόμα κέπεσε χάμω στην άμμο. Με μεγάλη φροντίδα ψάχνει να τὸ βρεῖ. Μὰ πού να βρεθεῖ! Και χολοσκαμένος άναστενάζει και λέει στους παραστεκόμενους: Δέν είναι δικός μας έτοῦτος ό τόπος και μήτε θά μπορέσουμε ποτέ να γίνουμε οι άφεντάδες του. Όσο μέρος πιάνει τὸ δόντι μου, αυτό μονάχα είναι δικό μου απ' όλο τὸν τόπο. «Ή γῆ ἦδε οὐκ ἡμετέρη έστι οὐδὲ μιν δυνησόμεθα υποχειρίην ποιήσασθαι· όκόσον δὲ τί μοι μέρος μετῆν, ό δδων μετέχει». Προφήτης λές και μάντης της άχαΐρευτης ύπαρξής του. Για να συντομεύουμε, νίκησαν οι Άθηναίοπλαταιάτες στο Μαραθώνα και θάβουνται μαζί με τὰ πέρσικα τάσκεροκούφαρα και τὰ θλιβερά όνειρα, οι χαμόζηλες φιλοδοξίες του Ίππία, πού μένει μιὰ για πάντα με τὸ ντισμαγκά της προδοτικής σύμπραξής του με τούς Πέρσες για να σκλαβωθεί ἡ πατρίδα του, μπάς και μπορέσει έτσι και θρονιαστέι τυραννός της άλλη μιὰ φορά. Πού ν' άναστοχαστέι ό κακομοίρης μέσ' στην τυραννοξέπαρσή του, πώς είχε πιά περάσει ό καιρός τῶν τυράννων για τὴν άθάνατη Άθήνα, πρό πάντων. Πέθανε, λένε, μακριά από τὴν πατρίδα του στη Λήμνο, ύστερα από τὸ 490, σε ἡλικία πολὺ προχωρημένη.

Π. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ

* * * * *

Κώστας Κοντούλης

Κ Α • Ι • Ν

Έπί του προσώπου μου τὴ σφραγίδα
της όργῆς σου έθεσες Κύριε.
Εἰς τὴν έρημο με έξόρισες και με έξαπέστηλες.
Τὰ όνειρα και τίς έλπίδες,
τὴν άγάπη μου στέρησες. Με κατέστηρες
νυχτοκόρακα, της τύχης έρμαιον, πλοῖο αδύνατο
σ' άπέραντα πελάγη. Μόνον και άποβλητέο.
Τὸ αίμα του άδελφου μου
βοά και σ' έξοργίζει
Μὰ μάθε Κύριε... Πώς στην άκρη της αὐλῆς μου
ύπάρχει ένας σκύλος!
ένας σκύλος, πού κουνάει τὴν οὐρά του.

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Γιωργη Σαραντή: Οἱ δρόμοι που άγαπήσαμε.

Δέν ξέρω αν ἡ ποιητική του Σολωμού παραμένει έως σήμερα κανόνας και πρότυπο. Όμως τὸ νόημα της άληθινῆς ποιήσης δέν μπορεί ναγει αλλάξει στην οὐσία του κι όταν ακόμα χάνεται και σκορπάει στην άφηνιασμένη θάλασσα της πεζολογίας, πού έχει καταντήσει άληθινή πληγή και δαίμονας για τούς νεώτερους. Ή περίπτωση είναι και του Γιώργου Σαραντή, πού με τὸ Λ α ύ ρ ι ό του ακόμα μάς είχε δώσει δείγματα αδιάψευστα της ώριμότητάς του. Σήμερα με τὴ νέα του συλλογή: Οἱ δρόμοι που άγαπήσαμε, μάς δίνεται περισσότερο ολοκληρωμένος, έτσι κι αν ακόμα ό λυρισμός του βιάζεται από κάποιο τόνο ρητορίας και πεζολογίας, όταν δὲ θυμίζει τρόπους Έλιοτικούς στη σύνθεση και δέν τούς συμφέρει με άλλους άδολους δικούς του κι' όλοτελα προσωπικούς. Τότες, σκέφτεσαι, πώς είναι κρίμα για έναν άληθινό ποιητή να παρασύρεται από ποιητές της παρακμῆς και πού τὸ ταμπεραμέντο τους είναι όλοτελα αντίθετο απ' τὸ δικό του. Γιατί ό Γ. Σαραντής, ξέρει καλά, πώς «ἡ ποίηση δέν είναι κλειστός τόπος για όνειροπόληση, παρά τὸ άλλο νόημα τῶν πραγμάτων. Είναι τὸνειρο πού φέρνει στ' όνειρο και τὴ μουσική, λόγο βαθύ τῶν σιωπηλῶν πραγμάτων».

Τὸ ότι ό Γ. Σ. ξέρει τί θα πεί ποίηση, θα κατανοῦσε κοινοτυπία. Δέν πρόκειται γι' αυτό. Και μόνο δυό στίχοι του είναι ίκανοί να σου δόσουν τὸ μέτρο της ευάσθησίας του και να σε μπάσουν στο άληθινό πνεῦμα της ποιήσης. Οι δυό μονάχα αυτοί στίχοι του:

Κι' έσπασε ἡ νύχτα της σιωπῆς

μένα φεγγάρι στίχους. . .

αδιάφορο κι' αν παρουσιάζονται άποσπασματικά (κι' όχι δεμένοι όλοτελα με τὸν κορμό του τραγουδιοῦ πού ανήκουν) πραγματοποιοῦν κάποιο ύψος λυρισμοῦ έξαίρετο σε ποιητική άπόδοση. Ή πυκνότητα της λυρικής φράσης είναι πάντα προέκταση ενός καθαροῦ βιώματος, γιατί από τὴν έκταση ζεῖ και ύπάρχει ό ποιητής και ό βαθύτερος άνθρωπος. Αν κάποτε ό άνθρωπος κουράζεται κι' άπογοητεύεται, ό ποιητής έχει τὴ δύναμη και τὸ προνόμιο άνάμεσα στους κοινούς ανθρώπους να μπορεί να ξεπερνά τὴν όποια ἠθική του κρίση και να λυτρώνεται απ' τὴν άγωνία της καθημερινῆς ζωῆς και τὸν άγχος, με τὸ τραγούδι του. Φτάνει να μη χάνει τὸν έαυτό του και να διατηρεῖ στο άκέραιο τὴν πίστη του στον άνθρωπο και στην άξία της ζωῆς. Από τὴν άποψη αὐτή ἡ μεστή λυρική και ζωντανῆ φωνῆ του τὸν φέρνουν στις πρώτες γραμμές τῶν ποιητῶν της γενιάς πού ξέρουν τί ζητοῦν, κι' ακόμα ως ένα σημείο, ξέρουν και πώς να τὸ ποῦνε.

Γιώργου Δ. Τσοῦνη:
Κορυδαλός.

Δροσάτοι καθαροί και κρυστάλλινοι είναι, οι στίχοι του νέου ποιητή Γ. Τσοῦνη. Έχουν τὸ νεανικό χρώμα της ύγείας, τὴ στίλβη τῶν νέων πραγμάτων πού ἡ παρθενική τους δόραση αν δέν άποκαλύπτει σε βάθος κάποιες ζοφερές πτυχές της ζωῆς, ώστόσο δέν προδίνει τὴν λαμπρότητα του φωτός και του χαρούμενου αἰώνιου καλοκαιριοῦ πού όνειρεύονται πάντα οι ποιητές. Γι' αυτό και τὰ τραγούδια του έχουν τὴ χάρη του ξένιοιστου κορυδαλοῦ πού σκορπάει τὸ τραγούδι του, παράταιρο ίσως για τούς σημερινούς καιρούς, μὰ ποτέ μονότονο και ψυχρό. Φωνῆ χαμηλή, δίχως φουρτούνες και οἰστρους

άπαλή, γεμάτη εύαισθησία και τρυ-
φερότητα συνταιριάζει το στίχο της
παράδοσης με τον ελεύθερο στίχο,
πραγματοποιώντας, χωρίς τους γνω-
στούς υπερρεαλιστικούς ακροβατι-
σμούς, κάποια Ισροδόπη και κλασ-
σικά όρθόδοξη στιχουργία, μ' όλες
τις ατέλειες και αδυναμίες στη μου-
σική ή την μετρική τους έκφραση.

Είμαι ένας ώριμος καρπός
που περιμένει
χυμός να γίνει ολόγλυκος
σε στόμα παιδικό.

Άγάπη, λέν το δέντρο που μ' ανά-
[στησε.

Η συναισθητική του ειλκρίνεα και
ή εύαισθησία παραμένει στο άκέραιο
δύναμη ζωντανή που τον κάνει να δέ-
νεται με τους ανθρώπους και τα
πράγματα. Να κατανοεί την αξία
της ζωής, χαράσσοντας με πίστη την
αισιόδοξη και ελπιδοφόρα νότα του
σε άνεπιτήδευτα ποιητικά σχήματα.
"Αν στο παρόν οι στίχοι του δεν ό-
λοκληρώνονται κι' αν τους λείπει
κάποια πυκνότητα έτσι που ή φρά-
ση του να μη φορμάρεται στην έν-
τέλεια, είναι ζήτημα σπουδής και
πείρας που με τον καιρό θα άποχτή-
ση ό Γ. Τσουτής προσφέροντας στη
νέα ποίηση και τη δική του μεστή
κι' ανθρώπινη παρουσία. "Αλλωστε
ή πρώτη του εμφάνιση μάς τό υπό-
σχεται.

Λ ώ ρ ο υ Φ α ν τ ά ζ η : Έ ν
θ ά δ ε κ ε ἴ τ α ι.

Μιά μικρή τετρασέλιδη πλακέττα
άπό καιρό περιμένει στο γραφείο
μου. Ό ποιητής είναι παλιός γνώρι-
μος και τής γενιάς μου. "Υστερα ά-
πό μιά μακρόχρονη σιωπή θα περι-
μέναμε άπ' τον Λ. Φαντάζη κάποια
περισσότερο συγκεντρωμένη έργα-
σία για να τον κρίνουμε με άσφαλέ-
στερα κριτήρια. Σήμερα μάς είναι
δύσκολο μ' αυτό που μάς δίνει και
δέν θέλαμε ποτέ να τον άδική-
σουμε. Μά όπως και νάναι ή σημε-
ρινή του δουλειά έχει τη σφραγίδα
του καλλιεργημένου τεχνίτη που ξέ-
ρει να πλάθει την ύλη του. Ό στί-
χος του άψογος, παραδοσιακός. Ό
ποιητής έχει αντίληψη του ρυθμού

και του χρωματισμού της λέξης. Ξέ-
ρει να δίνει κάποια πλαστικότητα
στη μορφή, μά της άφαιρεί τη γοη-
τεία του βαθύτερου λυρισμού. Δέν
πείσθηκα ακόμα ότι ή παλιά σι-
χουργία, χωρίς κάποια ανανέωση,
μπορεί να δώσει έκφραση στο ροϊκό
και διασπασμένο σύγχρονο συναι-
σηματισμό μας.

Φοβούμαι πως ό 15ούλλαβος είναι
ξεπερασμένος πιά, όταν είναι πρό
πάντων πολύστροφος και δέν σπά-
ζει την μονοτονία του με κάποια
ρυθμική έναλλαγή ή μεταπήδηση, αν
θέλετε, τέλος πάντων κάποτε κάποια
θεμιτή χασμωδία, μάς κουράζει και
μάς πλήττει ανεπανόρθωτα... Γενι-
κά ό Λ. Φαντάζης αναπνέει στο κλί-
μα του Καρυωτακισμού. Ό σκεπι-
κισμός του, ή άπαισιοδοξία του και
τό πικρό του χιούμορ θυμίζουν έν-
τονα τον άξέχαστο αυτόχειρα της
Πρέβεζας.. Θα προτιμούσαμε να
μάς έκανε να τον είχαμε ξεχάσει...

Η λ ί α Σ ι μ ό π ο υ λ ο υ : Ά ρ-
κ α δ ι κ ή Ρ α ψ ω δ ί α και ή "Ε-
κ τ η έν τ ο λ η.

Κι' ένας άλλος πιστός στην παρά-
δοση είναι κι' ό "Ηλίας Σιμόπουλος
με την Ά ρ κ α δ ι κ ή τ ο υ Ρ α-
ψ ω δ ί α. Μέτρα, μουσικοί ρυθμοί,
αίσθημα κι' άνθρωπιά συνθέτουν μιά
ποιητική παρουσία. Το θέμα του ένα
άπό τα ωραιότερα, τό έπεξεργάστη-
καν οι καλλίτεροι ποιητές μας, άπ'
τόν Παλαμά και τον Σικελιανό έως
τούς νεώτερους, άφίνοντας κατά μέ-
ρο, τό δημοτικό τραγούδι που τό
καταξίωσε. Έάν ό Η. Σ. δέν είχε να
μάς έπιδείξει κάποια πρωτοτυπία
στη μορφή και στη γενικότερη σύν-
θεση του τραγουδιού του, ωστόσο
πρέπει να όμολογηθεί πως δέν τον
προδίνει διόλου. Ό θρήνος του για
τόν χαμένο φίλο του, που γίνεται
καθολικό σύμβολο για κάθε άγωνι-
στή, εϋπνάει μέσα μας, ζωντανές
μνήμες άπ' τις πιό ιερές και συγκι-
νημένες τής πρόσφατης Ιστορίας μας.

Ό "Ηλίας Σιμόπουλος θέλησε να
δώσει κάποιο βαθύτερο λαϊκό περι-
εχόμενο στην Ά ρ κ α δ ι κ ή Ρ α ψ ω δ ί α
του, γι' αυτό και πολύ σωστά, άκο-
λούθησε την παράδοση του δημοτι-
κού τραγουδιού καθώς και την πεί-

ρα των άλλων προγενεστέρων ποι-
ητών μας. Μιά ιδιοτυπία του Ιδιαί-
τερα θα πρέπει να προσεχτεί. Ό
τριστίχος 15ούλλαβος με την τριπλή
ρίμα που καταφέρνει κάποτε να μη
γίνεται σκληρός και μονότονος. Φυ-
σικά, τό θέμα «αυτό καθαυτό», άφή-
νει μεγάλα περιθώρια στη θεματο-
γραφία και την φιλολογία. Όλότελα
δέν μπορεί να άποφύγει τό σκόπελο
αυτόν ό ποιητής, φαρ' όλο που οικο-
δοτεί με λιγότερο στέρεα ύλικά και
δίνει στον όραματισμό του ένα τό-
νο δραματικό, παρά λυρικό, που δέν
του λείπει ή άλήθεια και ή όμορφιά.

Άλλά αν στην Ά ρ κ α δ ι κ ή Ρ α ψ ω-
δία, με τό σμιλεμένο στίχο μας, βρί-
σκει έναν ποιητή έξοικειωμένο με
τόν παραδοσιακό στίχο, τό ίδιο δέν
συμβαίνει και με την "Ε κ τ η Έ ν τ ο λ η
του που κυκλοφόρησε τελευ-
ταία. Έκπληχτος διαπιστώνεις πως
ό ελεύθερος στίχος δέν είναι στά
μέτρα του. Είναι όλότελα άτονος
και πεζολογικός, σχεδόν δύσκαμπτος.
Δέν είναι τα τολμηρά θέματα με την
έξυψωση του Ιδανικού και ή ούμανι-
στική διάθεση που τα διακρίνει. "Ι-
σα - Ίσα, αντίθετα, που δέν κατορ-
θώνει για σήμερα, να συνταιριάσει
τη συναισθηματική του ζωή με τα
λογικά σχήματα που ύποδουλώνον-
ται κατά ένα τρόπο άπόλυτα ρασι-
οναλιστικό. "Όταν ή τεχνική δέν ύ-
ποτάσσεται και δέν έναρμονίζεται
Ισορροπα με τό όποιοδήποτε περι-
εχόμενο, ή ελευθερία που του δίνει
ή νέα τεχνική του στίχου γίνεται
τροχοπέδη και άφαιρεί πολλά άπ'
τό πραγματικό νόημα του ποιητικού
λόγου. Δυστυχώς στην περίπτωση
του Σιμόπουλου τό θεματογραφικό
στοιχείο κυριαρχεί και δέν λυτρώνε-
ται άπ' τη χαμηλή ποιότητά του.
Σημειώνουμε τον κίνδυνο που δια-
τρέχει ό ποιητής, γιατί ή τελευταία
του συλλογή μόνο σαν μιά πρώτη
άπόπειρα για μιά νέα περίοδο της
ποιητικής του μπορεί να δικαιολο-
γηθεί. Για να μάς δώσει μιά λαμ-
πρή συνέχεια της δουλειάς του, νο-
μίζουμε πως θα πρέπει πρώτα άπ'
όλα ν' ανανεώσει ριζικά τα έκφρα-
στικά του μέσα, άφου δέν του λεί-
πει ή καλλιέργεια, ή προσήλωση και
τό πάθος για την άληθινή ποίηση.

Σ τ έ ρ γ ι ο υ Σ κ ι α δ ά : Κ ι-
β ω τ ό ς.

Δέν είχα ύπ' όψη μου την προη-
γούμενη έργασία του Σ. Σ., έτσι
που να μπορώ σήμερα να παρακο-
λουθώσω την ποιητική του σταδιο-
δρομία, να σημειώσω όρόσημα και
να σχηματίσω μιά γενικότερη κρίση
γι' αυτήν. Η Κ ι β ω τ ό ς του θυ-
μίζει άπόπειρα πολλών άλλων ποι-
ητών, δικών μας και ξένων, πάνω
στο ίδιο θέμα. "Ένα είδος ήμερολό-
γιο καταστρώματος, γραμμένο άπό
έναν άπελπισμένο ταξιδιώτη που δέν
βρίσκει πουθενά λύση στις άνησυχί-
ες και τις άγωνίες του. Η φιλοσο-
φική του θεώρηση δέν μπορεί να μάς
ένδιαφέρει, παρά μονάχα σαν αισθη-
τική κρίση. Τα στοιχεία που άπαρ-
τίζουν τό ποίημα άποτελούν μιά έ-
νότητα αυτοδύναμη με πλούσιο άλ-
λά μαζί και άνισο πληθωρισμό ει-
κότων, με λυρική κάποτε, αλλά πε-
ζολογική τις περισσότερες φορές έκ-
φραση. Το βαρβαίνει ή έξωτερική πε-
ριγραφή τόσο που να θυσιάζεται ή
έσωτερική του ροή στην πολυλογία
και τον πλατυασμό. Στην Κ ι β ω τ ό
κυριαρχεί ή θεματογραφική ανάπτυ-
ξη. Υπάρχει έδώ μιά καθαρή πρόζα
χωρισμένη συμβατικά σε στίχους. Θα
μπορούσε να γραφεί όλο τό ποίημα
σε μορφή άφηγηματος χωρίς να χά-
νει τίποτα άπ' την ποιότητά του.
Πρόζα περίφημη, αλλά όπως και νά-
ναι πάντοτε πρόζα. Μεταγράφω με-
ρικούς στίχους, που τους παίρνω στη
τύχη, για να κατοδείξω τό πραγμα-
τικό στοιχείο που ύπάρχει στην έρ-
γασία του.

"Ό Λιβανέζος θερμαστής έχει ά-
ραδιάσει όλάκερη σειρά από χάρτι-
νες γυμνές γυναικές πάνω άπ' την
κουκέτα του, με μπρούτζινα στήθια
και κάτι χοντρούς χαλκάδες στ' αυ-
τιά τους. Κάθε φορά που σκαρφαλώ-
νει κεί πάνω να πλαγιαίνει τις ξανα-
μετρά μιά - μιά με τό δάχτυλο, έπει-
τα μάς άγριοκοιτάζει άπ' τό ύψος
της όλβιότητάς του και παίρνοντας
βαθειάν άνάσα άποκοιμείται κ.τ.λ.».

"Η διαφορά της πρόζας με την στι-
χοποιημένη ποίηση καταντά άπλως
ζήτημα στιχουργικής ταξιδέτησης.
Κι' όμως ό Σκιαζάς έχει την αίσθη-
ση του καθαρού ποιητικού λόγου.
Ξέρει νάναι λιτός και νάχει την αλ-

σθηση του περιττού. Νάσαι λυρικός και μουσικός ακόμα όταν τὸ θέλει. Θὰ τοῦ δόσουμε ἕνα θαυμάσιο δείγμα κι' ἄς τὸ συγκρίνει ὁ ἴδιος γιὰ νὰ διαπιστώσει τὴν ποιικτὴ διαφορά ἀνάμεσα στὰ δύο κείμενα ποῦ παραθέτουμε.

«Τώρα ποῦ ἐνίωσες στὸ αἷμα σου μιὰν ἀνάγκη ἀγάπης,—θυμᾶσαι πὼς πάντα ζητοῦσες νὰ διαβάσεις κάπου,—σὲ δύο μάτια, στὶς πέτρες,στὰ σύγνεφα, στὸν οὐρανό,—στὰ ἦσυχά νερά τῆς λίμνης ἢ στὴ στάχτη τῶν πραγμάτων ποῦ ἔφυγαν,—τὸ μυστικό τῆς ὑπόστασής σου, τί εἶσαι—ἐσὺ ποῦ πρῶτ' πρῶτ' σηκώνεσαι, πίνεις καφέ, καλημερίζεις,—καὶ προσέχεις τίς κουβέντες τῶν ἄλλων, τ' ἀδιάκριτα μάτια τῶν σπιτιῶν,—τὴ βροχὴ ποῦ χτυπᾷ μὲ τὸ κυρτωμένο δείχτη τὸ παραθυρὸ σου,—τ' ἀγάλματα στὰ πάρκα κ.τ.λ.»

Ἄς μὴ παρασύρεται λοιπὸν ἀπὸ τοὺς δῆθεν καθαρολόγους καὶ ρωμαντικούς ἐστέ. Ἡ ποίηση εἶναι ὁ λόγος ποῦ γίνεται μουσικὴ καὶ τραγοῦδι, αὐτὸ ποῦ καταργεῖ μέσα μας τὴν νομοτέλεια τῆς κἀθημερινότητος ποῦ ὅσο τὴν ξεχνᾶμε καὶ τὴν ἀποφεύγουμε, τόσο καὶ πιὸ ἔντονα μᾶς ἀποκαλύπτει τὴ βαθύτερη ποιητικὴ τῆς οὐσίας.

ΚΩΣΤΑΣ ΘΡΑΚΙΩΤΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον Δ. Νταουσι. Ἐνταῦθα. Τί σὰς κάνει νὰ ἐπιμένετε στὸ ἐφηβικό σας πρωτόλειο σήμερα ποῦ ἔχετε παρουσιάσει ἔργασία πολὺ πιδξιόλογη; Δὲ νομίζετε πὼς αὐτὴ ἡ ἀγαπημένη ἀνάμνηση ἀξίζει περισσότερα ἀπ' ὅσα τῆς προσφέρατε τότε; Τιμῆστε τὴν λοιπὸν καθὼς τῆς ταιριάζει ἱστορώντας τὴν μὲ τὴ σημερινὴ σας τέχνη. Ἄλλιδως οὔτε καὶ θὰ ρωτήσῃ ποτέ... ἐκεῖνος νάσαι τάχατες... Ἔτσι; Καὶ σὰς περιμένουμε.

Κον Κ. Σαρδ. Ἐνταῦθα. Σὰς εὐχαριστοῦμε πολὺ. Στὸ ἐρχόμενο τεῦχος θὰ δημοσιεστῇ ἕνα ἀπὸ τὰ τέσσερα, Γιὰ τὴ συλλογὴ ποῦ ἐτοιμάζετε, στείλτε μας, παρακαλοῦμε, ξεχωριστὸ σημεῖωμα γιὰ νὰ τὴν ἀναγγείλουμε.

Κον Τ. Μανδρ. Πειραιά. Δημοσιεύεται σὲ τοῦτο τὸ «Γράμμα» σας.

Δα Ἰ. Λαλουνη. Κέρκυρα. Σὰς εὐχαριστοῦμε θερμά. Λυπούμαστε γιὰ τὴν ἀτυχία, μὰ τί νὰ γίνει. Ὁ Τολστόη εἶχε πεῖ: «Τὸ ταλέντο εἶναι ἀγάπη. Αὐτὸς ποῦ ἀγαπάει ἔχει ταλέντο. Νά, δέστε τοὺς ἐρωτευμένους — ὅλοι τοὺς ἔχουν ταλέντο». Ἀπὸ σὰς λείπει — τοῦλάχιστον — τὸ ταλέντο.

Δα Ν. Ξενούλ. Ἐνταῦθα. Τὸ «ταξίδι» καλὸ. Πῆρε τὴ σειρά του.

Διευθυντής: Κ. Π. ΝΕΣΤΟΡΙΔΗΣ
Ἄλληλογραφία «ΝΕΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ» Σόλωνος 121
Συνδρομές: Ἐτήσια δρχ. 50.— Ἐξαμηνη δρχ. 30.—
Συνδρομὲς Ἐξωτερικοῦ Δολ. 3.—
Ἐμβάσματα: Κ. Νεστορίδης, Σπετσῶν 152, Ἀθήνα
Χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται
Βιβλία γιὰ κριτικὴ ἀντίτυπα δύο

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ νόμῳ: Διευθυντὴς Κώστας Νεστορίδης Σπετσῶν 152
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Σ. Γσακίρης, Σόλωνος 121 — Ἀθήνα

ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΑΝΤΟΤΕ
ΤΑ ΚΡΑΤΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ

Μὲ τὸ ΕΘΝΙΚΟΝ καὶ τὸ

ΛΑΪΚΟΝ λαχεῖον

θὰ εὑρετε κάποτε μιὰν καλὴν τύχην.

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΤΗΣΙΑ ΚΕΡΔΗ

διὰ τοὺς ἀγοραστὰς ἀμφοτέρων τῶν Λαχείων

250.000.000

FISSAN

Τὰ ἰδιο-
σκευάσματα
ΦΙΣΣΑΝ

Ἀπαραίτητα διὰ τὴν
περιποίησιν τοῦ δέρματος
καὶ τὴν θεραπείαν τῶν
δερματοπαθειῶν

• Πούδρα • Ἄλοιφαί • Σάπων

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ

HESSEN - GERMANY

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Κ. ΚΑΝΑΡΟΓΛΟΥ - ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 12 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 612-421

ΤΙΜΗ 5 ΔΡΧ.